

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

5/2012

Цена 150 динара

Свети Григорије Ниски

Свети Јован Златоусти

Иларион (Алфејев)

Марко Стевановић

Никола Маројевић

Марко Јефтић

*Освећен
владичански двор
у Крагујевцу*

*Освећен храм Свете
Петке у Крагујевцу*

*фото
репортажа*

Освећен владичански двор у Крагујевцу

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

Излази са
благословом Његовог
преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XXXII
Број 5, (203), 2012.

Издавач
Српска православна епархија
шумадијска

Излази
шест пута годишње

Главни и одговорни уредник
Никола Миловић, протојереј

Заменик главног и одговорног
уредника
Негослав Јованчевић

Редакција
Др Зоран Крстић, протојереј -
ставрофор
Милић Марковић, протојереј
Марко Митић, протојереј
Рајко Стефановић, протојереј
- ставрофор
Драган Икић, јереј
Небојша Младеновић,
протојереј
Гордана Јоцић
Владан Костадиновић

Уредништво и администрација
"Каленик"

Владимира Роловића број 1,
34000 Крагујевац,
e-mail :
n.milovic2@gmail.com

Тираж
2000 примерака

Дизајн и припрема
Дејан Манделц

Штампа
ГРАФОСТИЛ, Крагујевац

271.222(497.11)
ISSN 1820-6166 = Каленик
COBISS.SR - ID 50771212

9 771820 461600 9

Свети Григорије Ниски, Тумачење на Соломонову Песму над песмама...	2
Свети Јован Златоусти, Разматрање на 90. псалм.....	5
Марко Стевановић, Црква непосредно после Првог васељенског сабора	8
Патријарх српски Господин Иринеј освештао владичански двор у Крагујевцу	11
Освећење храма Свете Петке у Виноградима у Крагујевцу.....	17
Иларион (Алфејев), Љубав се моја разape.....	26
Никола Маројевић, Есхатолошке перспективе косовског завјета.....	30
Марко Јефтић, Младеновачка крвава литија.....	32
Жан Клод Ларше, Интервју.....	36

Из летописа Епархије шумадијске
Промене у Епархији шумадијској
Служења, приједи и посете епископа шумадијског Г. Јована
Дечија страна

ТУМАЧЕЊЕ НА СОЛОМОНОВУ ПЕСМУ НАД ПЕСМАМА

Предговор. Олимпијади.¹

Сматрао сам да је прилично часном твом животној и чистој твојој души брижљиво изучавање *Песме над песмама*, са намером да би нам ти, како лично тако и писмено, при правилном разматрању књиге учинила јасном скривену мудрост у значењу њених речи, које би било очишћено трезвеним схватањима

¹ Међу великим егзегетским делима Светог Григорија су и *15 Омилија на Песму над песмама*, које представљају „тачно тумачење“ ове библијске књиге, у ствари алегоричко и мистичко тумачење, попут Оригеновог (кога Григорије у Омилијама похваљује и следује), али је тумачење већином самостално, тако да својом лепотом и богословским садржајем надмаша Оригена. Григорије у Песми над песмама под видом једне „брачне песме“ види опис мистичког у љубави сједињења Бога и душе, односно Христа и Цркве. Изгледа да је Григорије ово тумачење написао на молбу познате цариградске ђаконисе Олимпијаде, што уосталом и он сам на почетку спомиње. Омилије су преведене на сиријски језик још у 5. веку, а затим и на грузијски и на коптски језик – види: јеромонах Атанасије Левтић: „Патрологија“, 2 свеска, Београд 1984, стр. 176 (прим. прев.).

од буквалног поимања, које се намеће на први поглед. Зато радо кажем да би твоја брига о овоме била корисна не само за твоју моралност (јер сам уверен да је око твоје душе чисто од сваке страсне и нечисте мисли, и да ће у овим Божанским редовима неометано увидети непомућену лепоту), већ би послужила и као некакво упутство за људе више телесне, да би и они доспели у духовно стање душе ка коме води ова књига мудрошћу сакривеном у њој.

Но, пошто неки од оних који припадају Цркви узимају за опште правило да се држе непосредног слова Светог Писма, и сматрају да се на нашу корист ништа не говори загонетно и у наговештајима, онда сматрам да је неопходно пре свега да се оправдамо пред онима који нас окривљују због овога, а заправо, да не чинимо ништа неприкладно, старајући се да у Божанском и богонадахнутом Писму свесрдно ловимо оно што је корисно (скривену мудрост – прим. прев.) за нас; тако да, ако је корисно унеколико буквално читање, схваћено у оном смислу у каквом је речено, онда ми имамо већ спремно оно што је потребно: ако нешто, што је речено прикривено, загонетно и условно не служи на корист по његовом најнепосреднијем разумевању, онда ћемо такве изреке, које прописује реч, која нас поучава причама, схватати у другачијем значењу, разумевајући речено или као (символичну) причу, или као нејасну реч, или као изреку мудрих, или као једну од загонетки (Прич 1, 6). И уколико неко пожели да по науци тумачења назове ово релативним или алегоричким, или неким другим именом, нећемо се спорити око назива, само да би се држали душекорисних схватања.

Јер и велики Апостол, говорећи да је *Закон духован* (Рм 7, 14), под именом Закона подразумева и историјске припове-

сти, тако да све богомнадхнуто Писмо представља за читаоце Закон, не само непосредним заповестима, већ и историјским приповестима, које, оне који их разумеју дубоко, поучава знању тајни и чистом начину живота. И Апостол се користи начином тумачења који му је погодан, имајући у виду корисно, не бринући се о имену, које би требало дати начину тумачења. Наспурот томе, намеравајући да обрати историју у доказ домостроја о заветима, на једном месту каже, *хтио бих сада... да измјеним глас свој* (Гал 4, 20); а потом, споменувши о два сина Авраамова, једнога од робиње, а другога од слободне, наводи да је ово речено са другим значењем (у преносном смислу – прим. прев.) (Гал 4, 24); такође, изложивши неке историјске догађаје, каже: *а све ово*

њима се догађаше за пример, а написа се за поуку нашоу (1 Кор 10, 11); и још рекавши, да не би требало завезивати уста вољу који врше, додаје да се не брине то Бог за волове, него се говори управо ради нас (1 Кор 9, 9-10); а на другом месту мање јасно разумевање и делимично знање назива гледањем као у огледалу, у загонетки (1 Кор 13, 12); и такође прелаз од телесног ка умном назива обраћањем ка Господу и укидањем (скидањем) покривала (2 Кор 3, 16). У свим овим различитим начинима и називима разумног посматрања Павле нам саопштава један вид учења, које говори да није потребно држати се непосредних речи, јер би значење реченог о врлинском животу, које нам се намеће на први поглед, могло у многоме шкодити, па насупрот томе, већ треба прелазити на умно разматрање, тако да би се телесна (буквална) схватања променила по смислу и разумевању, пошто би непосредно (дословно) значење било отрешено попут прашине. И управо зато говори Апостол, да *слово убија, а Дух оживљује* (2 Кор 3, 6), јер ако се у Писму будемо задржавали на пуким догађајима, онда ће нам се на многим местима представити примери рђавог живота. Јер, какву корист у погледу врлине доставља слушаоцу пророк Осија, који *роди копилад* (Ос 1, 2), и Исаија, који оде (леже) *пророчици* (Ис 8, 3), ако се неко заустави на слову реченога?

Или колико могу допринети врлинском животу приповести о Давиду, у којима се прељуба и убиство сједињују у један злочин? Међутим, ако се нађе некакав разлог, који показује беспрекорност онога што се устројавало овиме, онда ће се показати истинитим речи Апостола, да *слово убија*, јер садржи у себи примере рђавих дела, *а дух оживљује* (2 Кор 3, 6), јер оно што се првобитно представља као достојно презира, претвара у Божанско значење (промишљање).

Знамо да је поштовано од све твари и Само Слово, када је у људском облику посредством плоти саопштавало Божанске тајне, тако нам откривало смисао закона да су два човека, чије је сведочанство истинито, по Његовој речи, Он Сам и Отац (Јн 8, 17-18); и постављена на висину бакарна змија, која је за народ служила као лек од смртоносних уједа, по Његовом објашњењу јесте савршени на крсту домострој ради нас. Такође Он и саме Своје ученике поучава прикривеним и тајним речима, кроз приче, поређења, нејасне изразе, приповести пуне алузија, иако им је насамом објашњавао исте, тумачећи оно што је речено нејасно (у наговештајима), а понекад, када не би схватили смисао реченог, прекоревало их је због спорости и неспособности разумевања. Јер, када им је Господ заповедио да се чувају од фарисејског квасца, а они су услед своје недосетљивости гледали на своје торбе, у којима није било хлеба, онда их прекоревало

да нису разумели да се квасцем означава учење. И још, када су Му ученици нудили да једе, Господ је одговорио: *Ја имам јело да једем за које ви не знате* (Јн 4, 32), и они су предпоставили да говори о телесној храни, која Му је донета из другог места, тада тумачи Своју реч, говорећи да је Њему прилична и одговарајућа храна испуњавање спаситељне воље.

И у јеванђељским причама се може наћи хиљаде таквих места, у којима се на први поглед представља једно, а смисао реченог односи се на друго. На пример, тако је потребно разумети воду, коју је Он обећао жеднима, да ће верујући постати од ње извори река (Јн 7, 38); а такође *хлеб, који силази са неба* (Јн 6, 33), храм разорени *и за три дана опет подигнут* (Јн 2, 19), *пут* (Јн 14, 6), *врата* (Јн 10, 7), *камен* одбачен од зидара и постављен за главу од угла (Мт 21, 42), *двојицу на једној постељи* (Лк 17, 34), две које мељу на жрвњевима: једна узета, друга остављена (Мт 24, 41), *труп, орлове* (Мт 24, 28), *смокву*, чије су се гране подмладиле и олистале (Мт 24, 32). Све ово и слично овоме ће бити за нас подстицај да користимо Божанске изреке и изучавамо их, будемо пажљиви при читању и свеусрдно истражимо, неће ли се наћи где реч, која је изнад разумевања, које се нуди на први поглед и руководећа мисао жанском и бесном. Управо зато смо уверени, да дрво

забрањено за јело – није била смоква, као што су тврдили неки, нити неко друго од плодородних дрвета. Јер, ако је тада била смртоносна смоква, онда ни сада свакако не би служила за храну. При томе ми смо дознали из Господњих речи, да *не погани човека оно што улази у уста* (Мт 15, 11). Насупрот томе, у закону тражимо некакав други смисао, који био био достојан величине Законодавца. И ако чујемо да је рај дело Божијег сејања, и да је у средини раја

засађено дрво живота, онда покушавамо да дознамо од Откриваоца скривених тајни, које биљке је створио и посејао Отац, и како је могуће да у самој средини раја буду два дрвета, дрво спасења и дрво пропасти? Јер центар се мора налазити свакако у једном средишту, као у кружници. А ако се на било коју страну од средишта постави друго средиште, онда се мора заједно са средиштем преместити и читав круг, тако да пређашње средиште више не буде средином. Дакле, ако је рај био тамо један, оно о чему говори Писмо, иако је свако дрво представљало средиште само, у средишту је, такође, било и оно друго, премда је за смртоносно од њих чудно да буде Божије растиње, чему то Писмо учи тврдећи да су сва дела Божија *веома добра* (Пост 1, 31)? Ако неко у томе не увиди истину помоћу разума, онда ће се за неспособљене расуђивању показати да је речено неосновано и невероватно. И дуго би требало сабирати оно што би се нашло код сваког од пророка, као попут онога што говори Михеј, да *ће у последња времена бити утврђена гора дома Господњег на врху гора* (Мих 4, 1), а гором назива тајну побожности, која ће се јавити на пропаст супротних сила.

Због чега узвишени Исаија каже, *изаћи ће шибљика (жезло, штап – у руском преводу) и цвет из корена Јесејева* (Ис 11, 1), указујући овим на јављање Господа у плоти? Или какав смисао има, по дословном значењу, код великог Давида, *гора богата* (Пс 67, 16), или *колесница десетохиљадита* (Пс 67, 18), или *крдо бикова остављених међу јуницама народа* (Пс 67, 31), или *нога омочена у крви, или језици паса* (Пс 67, 24), или *Ливан, са његовим кедрима исеченим као теле* (Пс 28, 6)? И осим овога се може, и из других пророштава сабравши хиљаде места, научити неопходности оваквог погледа на поједине изреке, у погледу њиховог смисла, који ако се одбаци, као што неки то чине, поступа се слично ономе који на трпези поставља класје жита, не припремивши га за људску храну, не овршивши клас, не одвојивши вејалицом зрна од плевне, не самлевши жито у брашно и не припремивши хлеб, онако како би га требало пећи. Зато, као што непрерађено биље чини храну животиња, а не људи, тако неко може рећи да чине храну пре неразумних, него ли разумних људи и богонадахнути изрази, који нису припремљени (за разумевање) тананијим расуђивањем (разматрањем), и то, не само изрази из Старог Завета, већ чак и многи у јеванђељском учењу, као на пример: *лопата која отребљује гумно* (Мт 3, 12), *плева, развејавана ветром, огањ неугасиви, добра житница; дрво које не рађа добар плод; претња секиром, која указује на сечу дрвећа* (Мт 3, 10), *камење које може добити људску природу* (Мт 3, 9).

Нека ово што пишем буде упућено твојој благоразумности, као некакво писмено оправдање пред онима који постављају за закон да не траже у Божанским изразима ништа више од најнепосреднијег дословног значења. А ако смо ми пожелели да овај труд предамо хартији и после Оригена, који се марљиво потрудио над овом књигом, нека нас нико не окривљује због овога, имајући у виду Божанске речи Апостола, који каже: *сваки ће примити своју плату према својем труду* (1 Кор 3, 8). Но ово разматрање нисам саставио из честољубља, томе насупрот, пошто је много тога у Цркви казано примедбама љубопитљивих неких који нас окружују, онда друго, управо све, што повезаше својим примедбама узех од њих, а остало, што је потребито било допунама, добавих од себе и саставих сам ово тумачење у виду беседа, наводећи после прочитаног места расуђивање о реченом и толико сам употребио на ово времена, колико су то у ове дане поста дозволили време и послови, тако да је током њих ова реч припремљена за поуку народу. А ако нам наставак живота и мирне околности дарује Давалац живота – Бог, онда ћемо се можда постарати и о осталом, јер су наша реч и разматрање сада дошли тек до половине.

Благодат Господа нашег Исуса Христа са свима нама у векове векова! Амин.

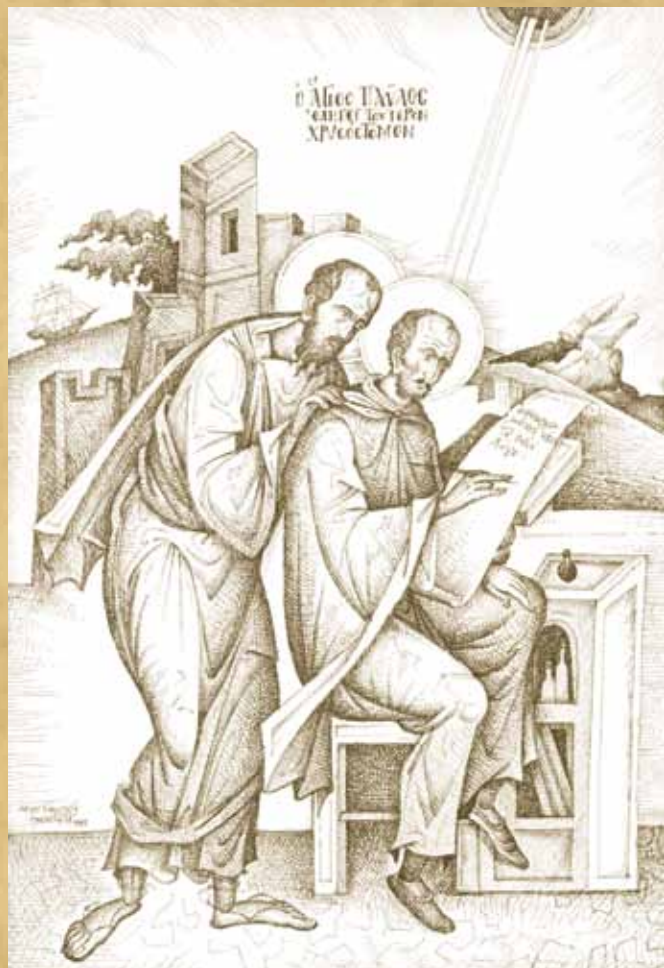
превео са руског: Небојша Ћосовић

Наслов изворника: Творения святых отцев в русском переводе, издаваемый при Московской Духовной Академии, том 39.

РАЗМАТРАЊЕ НА 90. ПСАЛАМ

Похвална песма Давидова. Ненасловљена код Јевреја

Други преводиоци остављају овај псалом без написа. Због тога, међутим, не би требало одбацити постојање наслова, већ га је напротив потребно признавати. Он је присутан код Седамдесеторице, који су својом узајамном сагласношћу доказали да су били руковођени Духом Светим, чијом снагом су и насловили овај псалом: *Похвална песма Давидова.*

Овим песнопјенијем Давида се треба занимати нарочито брижљиво, јер се у њему говори о великим и чудесним делима Божијим.

Који живи у помоћи Вишњег под кровом Бога Небескога настаниће се (ст. 1). Помоћ Вишњег – закон Божији, јер нам је он дат као помоћ у борби са невидљивим непријатељима. У њему живи онај ко проводи живот сагласно његовим заповестима. Такав човек ће се *под кровом Бога Небескога настани*ти, то јест у будућем животу он ће бити сажитељ Бога, обитаваће у једном стану заједно са небеским Творцем, биће осењиван самим Богом, а не неким створом. *Рећи ће Господу: Заступник мој јести Ти, и уточиште моје, Бог мој, и удаћу се у Њега* (ст. 2). Заиста је тако; ко живи по заповестима Божијим, тај ће, као онај који се узда у Бога, деловати храбро и имаће Га за свог заступника у духовној борби са мисленим непријатељима; а ако он и посустане, то

није зато што се помоћ Божија показала слаба, већ зато што је такав постао слабији услед немарности, *рећи ће Господу: Заступник мој јеси Ти, и уточиште моје.* Нећеш погрешити, ако кажеш да таква смелост потиче код њега од пређашњег живота.

Јер ће те Он избавити од замке ловачке, и од речи метежне (ст. 3). Замком ловачком и речју метежном назива сваку намеру да се учини зло, које помућује душу оних који су се предали страстима и на тај начин их кажњава. Бог нас избавља од зла, када Ми прибегавамо, зато што, не налазећи у свету ничег достојног било каквог поређења са Богом, не можемо запасти у замке својеволжности (предавања задовољствима). *Плећима Својим заклониће те, и под крилима Његовим бићеш сигуран, као оружјем окружиће те истина Његова* (ст. 4). Због чега другог би се пророк, говоривши горе о себи самом, сада обраћао речју другом лицу, ако не зато што упућује даље речи незнабожцима, поучавајући их како могу победити демоне који владају над њима? А какву им помоћ обећава Бог? Као прво, каже, помоћ закона и пророка, јер су последњи проводници Божији, пошто је кроз њих Он саопштио знање о Себи; њима Он осењује оне који Му приступају, не допуштајући им да буду спаљени ђавољим огњем. Управо зато је и Павле поменуо о сенци закона (Јев 10, 1). Крила су Јеванђеља, зато што живећи по њима, као окрилаћен уздиже се од земље на небо. Дакле, потребно је надати се сагласно са јеванђељима, то јест треба имати онакву наду на Бога какву заповеда јеванђељски закон да се има, заправо да се не нада на Бога и мамона, већ само на Бога. Поступајући тако, ми нећемо претрпети никакву штету ни од телесних, ни од мислених непријатеља. *Као оружјем окружиће те истина Његова.* Истина је јако оружје онога који не зна за лаж. У изворном смислу, међутим, као што смо много пута говорили, истину Божију представља Христос. Оружје Његово је крст, којим смо окрепљујући се смело ступали у сваку борбу и побеђивали сваког непријатеља. Ово потврђују даље речи: *нећеш се бојати страха ноћнога, од стреле која лети по дану* (ст. 5). Страх ноћни – страх телесних страсти, јер он нарочито напада у тами; стрела која лети по дану – користољубље, зато што је ово време погодно користољубцима за летење, то јест за њихову делатност. И прво и друго разумевај такође и као указивање на нападе демона; последњи нас обично плаше ноћу, зато што им тама помаже да наводе страх, док дању лете, јер су они ваздушни, не остајући неделатни, већ поражавајући стрелама оне који су неопрезни и без оружја. *Од невоља које проходе у тами, болести (недуга) и демона подневнога* (ст. 6) Очигледно је да је предходно реч била о демонима. Пошто се они разликују у многоте (јер они заводе на многе начине), онда и пророк каже: *невоља које проходе ноћу*, то јест од онога који ходи и савр-

Јоргос Кордис, Свети апостол Павле руководи Светог Јована Златоустог

шава своја дела у тами. Рекавши ово у уопштеном смислу, пророк је поменуо о супротним силама, које се радују тами и због своје злобе немају општења са светлошћу, зато оне и морају да се удаљују у крајњу таму; при том оне нападају и у подневно време, јер се већина људи у ово време одмара. Као лупежи и разбојници, демони се боје да буду стално пред очима људи, страшећи се достојанства нашег образа, због чега се обично крију око гробница, у местима нечистим и пустим, а у подне се из поменутог разлога осмељују и да нас нападају.

Пашиће поред тебе хиљада, и десет хиљада с десне стране теби, а тебе се неће дотаћи (ст. 7). Апостол Павле нам је указао на две врсте оружја правде – десно и лево, у слави и срамоти, у грдњи и похвали (2 Кор 6, 7-8) и сл. Овим оружјима се побеђују непријатељске силе, при чему их с леве стране пада мање, а са десне – више. Зато и пророк каже: *поред тебе* (под чиме је пророк подразумевао леву страну, као што се види из тога што је он супротставља десној) *пашиће хиљада непријатеља*, а са десне *гомила*. И не чуди се овоме, зато што страдања светих мученика, а исто и оних који су подражавали мученичким подвизима, служе само као почетак пада демона. Страдања се сматрају левим оружјима, због чега је пророк с почетка и рекао о онима који падају с леве стране.

2. Но, много је више идолских сила било уништено славом Христових поштовалаца, која се касније јавила. Поражавање и уништавање демона је, каже пророк, било учињено без напора, јер се они боје и да нам се приближе, да би се борили с нама лицем у лице. *Но, очима ћеш својим гледати и расплату грешника ћеш увидети* (ст. 8). Иако демони, каже, као невидљиви, нападају из даљине и невидљиво, ипак ћеш ти угледати њихов пораз и плату, коју ће им дати они које су увели у заблуду. Они, који су раније правили идоле, сада уништавају идоле; они, који су раније градили храмове, сада спаљују храмове; они, који су раније обоготворавали дела руку својих, сада их уништавају сопственим рукама. Слушај како се то догађа. У име свег људског рода, пророк одговара: *јер си ти рекао: Ти си, Господе, надање моје; Вишињег а си изабрао за уточиште твоје* (ст. 9). Овим речима пророк благодари Богу и изражава истину, јер смо ми извојевали победу над поглаварствима, властима и господарима таме овога света (Еф 6, 12), захваљујући уздању у Бога, и као телесни не би могли другачије победити бестелесне. *Вишињег а си изабрао за уточиште твоје. Неће те зло дотаћи, и ударац се неће приближити стану твојем* (ст. 9, 10). Чудесно представљање у лицима избра-

жава пророк. Признавши да човек постигавши победу приписује њен узрок Богу, он је овим речима настојао да га ободри. Неволје, каже он, не само да га неће победити, него му се чак неће ни приближити сасвим, због страха пред обитавањем и заштитом Бога, Кога је човек учинио својим прибежиштем, или како су се изразили други преводиоци, обитава-лиштем. Ето, како је велико добро прибегавати Богу. Управо зато је и Јеремија говорио: *благословен је човек, који се нада на Господа, и коме је уздање – Го-*

спод (Јер 17, 7). И стварно, како да не буде благословен онај кога се уопште не дотиче зло, и чијем се стану, то јест телу, не приближава бич? Станом је назвао тело и Павле: *јер будући у овоме шатору, уздишемо оптерећени, зато што нећемо да се свучемо, него да се још обучемо, да би живот прогутао оно што је смртно* (2 Кор 5, 4). А зашто се ударац не приближава? Зато што је подвргавање казнама својствено грешницима, а онај који прибегава Богу неће бити међу грешницима и, сходно томе, неће трпети казне. *Јер ће Анђелима Својим заповедити за тебе, да те сачувају на свим путевима твојим. На руке ће те узети, да се не спотакне нога твоја о камен*. Дакле, онај који прибегава Богу, постаје син Божији; такав је смисао ових речи. Овај израз је ђаво применио на Христа, када Му је искушавајући Га предлагао да се баци са висине. Обрати пажњу како и ђаво говори да Бог заповеда не једном анђелу, већ многим да чувају све путеве онога који прибегава Њему, и да га узму

на руке и носе. Дакле, анђели не само да штите, већ и руководе верујуће, да се они не би спотакли. Тако је Бог заповедио да вишње силе служе ономе који пребива доле по достојанству образа, у који је обучен овај последњи. Разумевај такође под анђелима богоносне људе, који имају знање о Богу и чувају нас и руководе на свим путевима, то јест у животу, да се не бисмо спотакли о камен спотицања и камен саблазни. А да је Бог поставио за нас анђеле, оне који су Га познали и објављују о Њему, послушај како о

ка безбожност у животу оправдано пореде са гмизавцима, који гамижу по земљи. Но, у изворном смислу гази василиска онај који побеђује завист, јер она царује (βασιλεύοντα) у безбожности, а такође и зато што василиск има у очима отров, како се ово каже и за људе завидљиве. *Јер се на Мене поуздао, и избавићу га; покрићу га, јер је познао Име Моје* (ст. 14). Пошто је псалмопевац исказао нешто велико и скоро невероватно, рекавши да ће такве зле и моћне силе, чак упоређиване са лавом, змајем, аспи-

томе говори Малахија: *уста свештеника су дужна да чувају познање, и закон траже из уста његових, јер је он весник Господа Саваота* (Мал 2, 7).

На аспиду и змију отровну наступаћеш, и згазићеш лава и змаја (ст. 13). Овим речима пророк указује на зле силе, међу којима пребива, као међу гмизавцима, син злобе. Зато је Господ говорио: *ево вам дајем власт да стајете на змије и скорпије и на сву силу вражију* (Лк 10, 19). Зато онај, ко побеђује гнев, гази лава, јер се ова звер одликује јарошћу. Зато и Соломон каже: *претња цара је као рика лава* (Пр 20, 2). На исти начин, онај који побеђује уживање и сваку другу безбожност, гази аспиду, василиска и дракона, зато што се телесна задовољства и сва-

дом и василиском – најстрашнијим међу зверима, бити гажене од нас, онда он представља сада Бога, Који потврђује речено и показује нам непобедиво оружје – наду на Њега, посредством које се можемо избавити од непријатеља, ако предамо себе Њему. Можемо се заштити, тако да не доживимо никакву штету, само ако познајемо име Божије, то јест ако се будемо са страхопоштовањем односили према Њему, и речју и делом, устима и мишљу, помишљу и делима. Цара истински познаје онај који га поштује не само по чувењу, већ онај који му се покорават тако као што се треба покоравати добром цару. *Призваће Ме, и услишићу га; с њиме ћу бити у невољи, избавићу га, и прославићу га* (ст. 15). Има ли већег блаженства до имати Бога за свог заштитника, који је спреман да устане на непријатеље? *С њиме ћу бити у невољи, избавићу га, и прославићу га; дакле, невоља се више не јавља невољом, већ радошћу и славом, због са-обитавања и општења Божијег, уколико приводи намере оних који причињавају невољу супротним последицама. Тако се догодило са Навуходонсором, када је бацио отроке у огњену пећ, да би их погубио, а они не само да су се избавили од претеће смрти, него су се и удостојили поштовања од овог страшног тиранина. Дугим данима испунићу га, и показаћу му спасење Моје* (ст. 16), то

јест животом у будућем веку, зато што се овдашњи живот, ма колико он био дуг, јавља веома кратким у поређењу са првим. *И показаћу му спасење Моје; под спасењем разумевај оно спасење којим ће се спасити на последњем суду верујући у Бога, а још више подразумевај Христа, Који је спасење Оца, зато што је у Њему Он спасао наш род. Ово спасење Он нам је и обећао да ће показати, пошто се нада светих сдржи у томе да виде Бога лицем у лице, како је ово објаснио Павле Коринћанима* (1 Кор 8, 12).

Превео са руског Небојша Ђосовић
Наслов изворника: *Творения свт. Иоанна Златоуста, Том V, књ. 2: Собеседование на псалом 90.*

ЦРКВА НЕПОСРЕДНО ПОСЛЕ ПРВОГ ВАСЕЉЕНСКОГ САБОРА

Како би одлуке Првог васељенског сабора заиста спровео у дело, цар је разаслао Посланицу са одлукама и оптужбама на рачун Арија и оних који га прихватају:

Победник Константин Велики Август – владикама и народу

Арије се угледао на лукаве и нечистиве људе, па је стога исто онако бешчастан као и они... Мимо тога, ако би се имало ма шта од Аријевих састава, заповедамо да се огњем спали, да би се на тај начин не само затрла тако будаласта наука, него да се не би више ни помињала. Дајем на знање још и то, ако би који био ухваћен да је затајио што од онога што је Арије написао, и не покаже одмах и огњем не сагори, тај губи живот, томе ће се одсећи глава чим се докаже да је крив.¹

Види се да је цар не само цензуришао списе, него је и претио одузимањем живота онима који остану у јереси, одбију да предају списе и не одрекну се погрешног учења. Чак је против Јевсевија Никомидијског и Теогнија Никејског слао неколико писама народу, желећи да покаже да му ти људи нису по вољи и да су остали у заблуди, како се народ не би приклањао њима.

Мада су сви оснивачи и поклоници јереси протерани, они се нису са тим мирили наставивши да спроводе своју мисију. Године 328. Јевсевије и Теогније се враћају на своје катедре, а епископи који су држали та места морали су по царевој наредби да се повуку. Очигледно је директно мешање цара у унутрашње послове Цркве, што тада у народу није изазвало никакво негодовање.² Таква ситуација се може објаснити свежим сећањем на гођења која су заустављена делањем благочестивог човека који се налазио на челу државе, као и тиме да је било уобичајено да се претходни цареви пагани мешају у питања вере, јер су сви, па и Константин, носили титулу *pontifex maximus*. Свеједно, цар је био хришћанин ван Цркве, која га је примила, иако још није био крштен. Чак је носио назив епископа ван Цркве, који се старао за њене спољашње послове.³

Јевсевије и Теогније могли су бити рехабилитовани јер су послали писма главним епископима у којима је писало да се слажу око питања вере коју ови исповедају и да желе да се са њих скине осуда за јерес. Следи позитивна реакција и агитовање

код цара да их врати едиктом.⁴ Али, када су се вратили из прогонства, следбеници аријанске јереси су кренули са новим оптужбама и акцијама како би се обрачунали са браниоцима никејске вере.⁵ Као реакција на побуне, сазван је сабор у Антиохији 330. године, на коме је Јевсевије Антиохијски оптужен

за савелијанство и осуђен, јер није поштовао одлуке Сабора у Никеји.⁶ Поред тога, оптуживан је и за неке ствари о којима се није смело казивати, па је додато да је био нечистив и неморалан, политички нелојалан, да је прешао из Верије у Антиохију...⁷ Чак се наводи и да се са непоштовањем односио према Јелени, мајци цара Константина.⁸ Цар га је лично саслушао и збацио са тог положаја и протерао у Тракију.⁹ Царева жеља је била да на његово место доведе Јевсевија из Кесарије, што је овај одбио.

Проблем око аријанаца никако се није смиривао и то је претило да поново изазове немире у Царству. Флавија Јулија Констанција, царева сестра, познавала је свештеника Евтокија, који је био аријанац и који јој је говорио да се Сабор у Никеји огрешлио о

Арија. На смрти је то испричала брату, који јој после смрти испуњава жељу и враћа Арија у Цркву. То се догодило између 328. и 333. године, а Евтокије је искористио ову прилику да цара убеђује како је Аријева вера сагласна са одлукама Сабора, што је овога изненадило и мотивисало да Арију дозволи да се врати у Александрију. Уследио је писмени позив:

Победник Константин Велики Август – Арију

Прошло је толико времена како ти је поручено да дођеш у мој стан и да можеш изаћи пред моје лице, али се не могу начудити што ти то не учини одмах. Стога се послужи државним превозом и пожури к мени да би те, по милости мојој и по снисхођењу, могао вратити у твоју отаџбину. Бог ти био на помоћи, љубљени мој.¹⁰

Из писма видимо да га је цар већ једном звао, али је то вероватно био усмени позив, на који се овај није одазвао. Да је добио писмени указ, мало је вероватно да би Арије смео да се о то оглуши. Вероватно је желео и писмену потврду царево воље, како би и други видели да је то у питању, а не његов лични хир. Арије је дошао са Евсојем (ђакон коме је одузет чин од стране Александра Александријског), да би заједно потписали исповедање вере:

И врло побожноме, од Бога љубљеном господару, нашем цару Константину – Арије и Евсој.

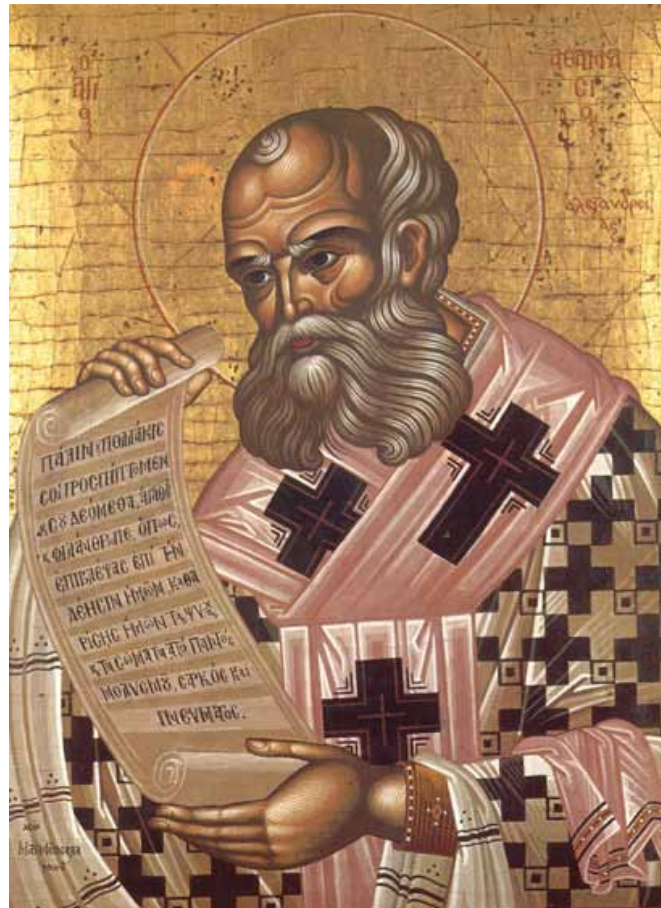
По заповести твојој, Богу драге побожности, царе и господару, ми написасмо своју веру, и речима које су овде забележене, исповедамо пред Богом, да и ми, и наша браћа, овако верујемо: Верујемо у једног Бога Оца, Сведржитеља, и Господа Исуса Христа, Сина Његовог, који је од њега рођен пре свих векова, Бога – Реч, кроз коју је све створено: и што је на небу, и што је на земљи; и који је сишао, узео тело на себе (оваплотио се), који је страдао, васкрсао и узишао (вазнео се) на небо, и који ће опет доћи да суди живима и мртвима. Верујемо и у Духа Светога, и у васкрсење тела, и у живот будућег века, и у Царство Небеско, и у једну васељенску Цркву Божију, која је од краја до краја света. За ову веру знамо из светих Јеванђеља, где Господ казује Својим ученицима: пођите, научите све народе и крстите их у име Оца и Сина и Светога Духа.

Ако другачије верујемо, ако не примамо у истини Оца и Сина и Светога Духа, онако како учи читава васељенска Црква и Свето Писмо, коме у свему верујемо, нека нам Бог суди и у овом и у оном свету. Због тога молимо твоју благочестивост, Богу мили царе, да оставиш по страни испитивања и пусте речи, и када ти је стало, по твојој побожности, до мира, ти нас, као црквене људе који се држимо вере и учења Цркве, и онога како уче свете књиге, сједини с нашом мајком (Црквом), да би и ми и Црква заједно живели у миру, и заједно узносили молитве за твоју власт и за сву твоју породицу.¹¹

Оно што је карактеристично за ово писмо, јесте Аријево вешто заобилажење суштине проблематике јереси. Наиме, он ни не помиње да је Син једне суштине са Оцем и нема израза ὁμοούσιος, који је био кључни израз Сабора у Никеји. Ипак, Константина је задовољило написано исповедање вере и дозволио

им је повратак у Александрију.¹² На жалост, Арије је обмануо цара и поново почео да шири своју јерес, на шта је Атанасије Велики скренуо пажњу цару. Међутим, овај му љутито поручује:

Када знам да ја тако хоћу, ти немој да ускраћујеш улазак у Цркву онима који то желе. И ако дознам да

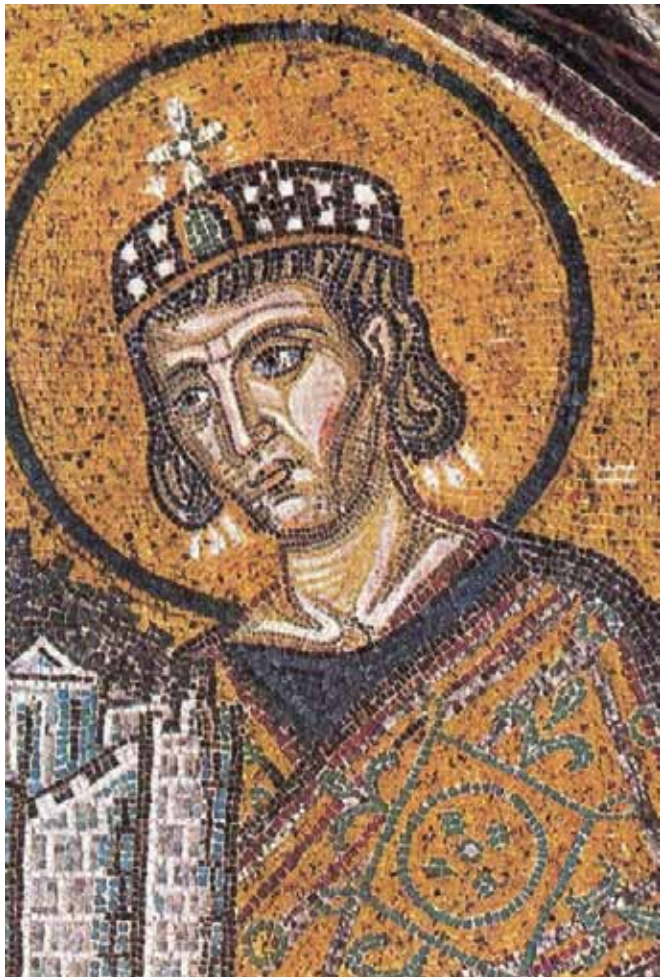
било коме ометаш да се сједини са Црквом, или ми не дозвољаваш да уђе у њу, знај да ћу истога трену наредити да те збаце и да те прогнају из места.¹³

Овакав тон у писању може се објаснити државним интересима, односно настојањем да се очува јединство и мир у Царству и коначно стане на пут поделама.

Чињеница је да су аријанци били веома блиски цару, тако да су искористили прилику да остваре своје идеје, утичући на њега. Тако је и дошло до завере склопљене против Атанасија Александријског, коју су сковали Јевсевије Никомидијски, Теогнист Никејски, Марис Халкидонски, Урсакије, епископ Сингидона, и Валент. Међутим, убрзо су Алипије и Макарије, свештеници из Александрије, разобличили клеветнике и цару објаснили да је Атанасије невин. После тога, цар га оставља на миру.¹⁴

Како су оптужбе имале велики одјек, Константин је тражио да се сретне са Светим Атанасијем, како би решили и преиспитали ту ствар лично. Опет видимо уплив цара у црквене ствари и то оне које су у сфери личних односа – због оптужби за нелојалност. Цар упућује писмо хришћанима у Александрији поводом случаја са њиховим пастиром, у коме сведочи да је он невин и са великим поштовањем га назива човеком Божијим. Аријевци су сада још жешће кренули

са оптужбама против Атанасија, износећи још теже и гнусније лажи о убиству, неморалу, враџбинама и слично, што је Константин одбацио. Како су оптужбе настављене, одлучио је да сазове сабор у Тиру 335. године, издајући проглас да ће онај ко се не појави бити силом доведен, што је Светог Атанасија поново ставило у положај кривца.¹⁵

У центру пажње био је спор између Атанасија и мелитијанаца и све оптужбе су биле поново преиспитане од комисије коју су чинили све сами непријатељи Никејске вере. Због пристрасности комисије, светитељ се повлачи у Константинопољ, како би директно код цара себе оправдао. И епископи су се повлаче кућама, да би након тога дошли код цара са старим оптужбама, које је цар одбацио, тако да су морали да смисле нову: крив је за обустављање набавке пшенице.¹⁶ То је била веома тешка оптужба, јер онај који је то контролисао, имао је контролу и над Римом. Цар је оптужбу прухватио као истиниту и Атанасија је прогнао у Трир у Галији 336. године, али му није именовано наследника у Александрији, највероватније зато што није желео да се поново огреши о очигледно невиног човека. То уверава да цар, који је на Сабору у Никеји подржао Атанасија, а сада га прогони као онога који уноси раздор у Цркву, не бира средства и личности како би сачувао *јединомислије*.¹⁷

Једини који није потписао ову пресуду је био Маркел Анкирски, бранилац Никејског исповедања вере, који је отишао код цара са расправом која

побија аријанце и замолио га да то лично прочита и пресуди.¹⁸ Цар је затим овај спис дао тужиоцима, који су проценили да Маркелово дело има савелијански садржај, због чега бива збачен и прогнан.¹⁹ Тако су аријанци делимично тријумфовали, јер су имали наклоност цара, који им је својим „државничким“ потезима ишао на руку.

Прилично немирног духа, Арије поново прави проблеме у Александрији (јер га тамошња заједница није прихватила), због чега га цар поново позива у Константинопољ, да би му објаснио о чему се сада ради. У том граду је на епископској катедри био Александар, који је био сагласан Никејском исповедању вере. Већ је био запазио да Арије, где год се налазио, око себе производи немире. То је и овде чинио, јер је Јевсевије Никомидијски притискао Александра да прими Арија у црквену заједницу, што овај одбија. Тако поново долази до поделе. Цар поново тражи разговор са Аријем, који је на царев предлог похитао да потпише Символ вере и тиме покаже да је сагласан са одлукама из Никеје. Арије је се и заклео пред царем, али се каже да је под пазухом оставио своје старо учење.²⁰ Константин заповеда да се Арије прими у црквену заједницу, што је требало да се реализује на евхаристијском сабрању у недељу, али када је у суботу пре заласка сунца кренуо из двора, позлило му је. Отишао је до тоалета и тамо умро. Константин је ово схватио као Божији знак да је Арије сам себе осудио због кривоклетства јер није био искрен када се заклео да поштује одлуке Сабора у Никеји.²¹

Марко Стевановић

Део мастер рада *Свети цар Константин као световни император и хришћански владар*, Православни богословски факултет Универзитета у Београду.

напомене :

¹ Сократ, *Црквена историја*, I, 9

² А. Карташов, *Васељенски сабори*, том 1, Београд 1995, 54

³ Јевсевије, *Живот цара Константина*, IV, 24

⁴ Сократ, наведено дело, I, 14

⁵ Карташов, наведено дело, 55

⁶ Сократ, наведено дело, I, 15

⁷ Исто.

⁸ В. Болотов, *Историја Цркве у периоду васељенских сабора*, Краљево, 2006, 44

⁹ А. Караташов, наведено дело, 53

¹⁰ Сократ, наведено дело, I, 15

¹¹ Исто, 17

¹² А. Карташов, наведено дело, 57

¹³ Сократ, наведено дело, 17

¹⁴ Исто

¹⁵ А. Карташов, наведено дело, 59

¹⁶ Исто, 62

¹⁷ Исто, 63

¹⁸ В. Болотов, наведено дело, 50

¹⁹ А. Карташов, наведено дело, 65

²⁰ Сократ, исто, I, 38

²¹ Р. Поповић, *Извори за црквену историју*, Београд, 2006, 107

ПАТРИЈАРХ СРПСКИ ГОСПОДИН ИРИНЕЈ ОСВЕШТАО ВЛАДИЧАНСКИ ДВОР У КРАГУЈЕВЦУ

У четвртак, 13. септембра 2012. године, Господин Иринеј, Патријарх српски, са члановима Светог архијерејског синода, домаћином, Господином Јованом, Епископом шумадијским и другим Архијерејима Српске Цркве, освештао је новоподигнути Владичански двор у Крагујевцу. Свечаном чину присуствовао је Милета Радојевић, новоименовани директор Канцеларије за цркве и верске заједнице Владе Републике Србије. Добротворима који су помогли изградњу духовног средишта Шумадијске епархије уручена су највиша црквена признања.

Након одржавања редовне седнице Светог архијерејског синода Српске православне Цркве у Крагујевцу, у новом Владичанском двору, током преподневних часова, којој су присуствовали сви чланови (председник, Господин Иринеј, Патријарх и чланови, Господин Василије, Епископ сремски, Господин др Иринеј, Епископ бачки, Господин Јован, Епископ шумадијски и Господин Јоаникије, Епископ будимљанско-никшићки), приступило се чину освећења новоподигнутог Владичанског двора. Патријарху и члановима Синода, придружиле су се Господин Василије, Епископ зворничко-тузлански, Господин Пахомије, Епископ врањски и Господин Теодосије, Епископ рашко-призренски, новоименовани директор Канцеларије Владе Србије за цркве и верске заједнице Милета Радојевић, представници јавног, привредног и политичког живота Крагујевца и Шумадије, личности које су својим средствима помогле градњу двора, верни народ, свештенство и монаштво. Сам чин освећења Владичанског двора у Крагујевцу, који је почео да се гради 2008. године, да би био завршен у наредне две године, извршио је Његова светост Патријарх српски Господин Иринеј, који је после освећења присутне поздравио следећим речима:

„Овим светим чином освећења Дома, извршен је онај крајњи подвиг и труд на њему – призивањем благодати Духа Светога да га освети, да освети и благослови све оне који ће овде живети и радити, на славу Божију, на добро, радост и корист овог града и народа, као и целе Свете православне Цркве. Ово је велико дело за наше услове, јер ни у бољим приликама није било лако и једноставно градити. Заиста је ово изузетно дело, пре свега благословом Божијим, али и добром вољом нашег народа. Чули смо од владике Јована да је овде Епархија шумадијска најмање уложила. Уложили су верни људи наше Цркве, предузећа и приватне личности, што је доказ, Богу хвала, љубави и оданости нашега народа према нашој Цркви. Овај коначки служи на понос нашој Цркви у целини. Ово је један од најмлађих Епархијских дво-

рова, саграђен према савременом плану, на савремен начин, за потребе нашег времена. Остали наши епархијски домови су грађени у своје време, много скромније, јер такве су биле прилике, такво је било схватање и очекивање онога што је Црква морала

да чини, односно што је чинила. Ово је дело нашег времена, за наш народ који посећује своју Цркву, за свештенство, где ће они одржавати духовну и моралну везу са својим Епископом, са својом Црквом и свим оним што смо наследили као дар и благодат наше културе, наше историје.

Нека Господ благослови овај дом, да се у њему чује Реч Божија, да сви који дођу у њега осете благодат Божију и да оду радоснији него што су дошли, са осећањем да су доживели и примили нешто што се не налази ван Цркве и свега онога што Цркви припада. Нека Господ благослови све који овде живе, нека благослови за дуго време ово место, Крагујевац, Шумадију и да Епископ са својим свештенством и народом настави мисију коју је пред њега поставила Црква. Богу хвала, обзиром на постојеће услове, много ће лакше бити делати одавде, него тамо где су оскудице и проблеми. Нека је благословен и данашњи дан, нека је благословен дом и сви они који буду овде делали, живели и радили и нека све буде на славу Божију а на добро и радост наше Цркве и нашег народа. Нека је слава Господу.“

Свечани ручак за званице био је прилика да се посебно истакну они добротвори и приложници који су несебично помогли да ово репрезентативно духовно здање Цркве Божије у Шумадије буде подигнуто. Госте и добротворе Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован поздравио је врло срдечно и благодарно:

„Ваша светости, Ваша преосвештенства, господине министре-директоре Владе за вере, господине градоначелнике Крагујевца, господине потпредседнике Епархијског савета, часно свештенство, пре-

подобно монаштво, браћо и сестре, немам намеру да данас беседим. Мислим да овај данашњи чин и догађај овде, говори сам за себе најбоље. Ово је први пут да у Цркви Божијој у Шумадији буде одржана и седница Светог архијерејског синода. То је за нас заиста врло важно, као и освећење овог дома које је извршио Његова Светост, наш Патријарх Господин Иринеј. Само ћу да кажем, Вама Ваша Светости и свима вама – овај народ који видите овде јесте народ који је заслужан за ово што се овде саградило. Нећу појединачно да помињем, а и уписали смо ко је све помогао, али за мене је најважније што је

помоћ коју је овај народ пружао, како појединац, тако и предузећа, што је то рађено из љубави. Заиста, где год смо закуцали, људи су се са љубављу одазвали. Желим само људски, од срца да вам кажем – драги моји добротвори ове Цркве Божије у Шумадији – од срца вам хвала на љубави и помоћи. Бог вас благословио.“

Долазак у Крагујевац је једно од првих појављивања у јавности Милете Радојевића, новоименованог директора Владине Канцеларије за цркве и верске заједнице који је у последњој деценији прошлог века врло активно учествовао у обнови црквеног живота у Шумадијској епархији. У поздравној речи Патријарху, Архијерејима, добротворима и верницима, он је подсетио на те дане, изражавајући наду да ће и у будућности бити прилике да се Српској Цркви и другим верским заједницама значајно помогне:

„Ваша светости, Ваша преосвештенства, часни оци, драга браћо и сестре, задовољство ми је да могу да вам се обратим као представник Владе Србије, да пожелим сву срећу у овом дану и да пренесем поздраве и честитке од премијера Ивице Дачића.

Ево још једног дана радости у Богом датој нам Епархији шумадијској. Било их је много у претходним годинама и сви их се са радошћу сећамо. Наравно, било је и оних тужних дана. Било је таквих дана од оснивања Епархије 1947. године, у време блаженопочившег Владике Валеријана и тадашњег свештенства, када Српска Црква није била у милости власти и када је преживљавала најтеже тренут-

ке од ослобођења од Турака. Тада људи нису смели да одлазе у цркве, а ако су одлазили, одлазили су са страхом, тајно су се крштавали и венчавали. Хвала Богу, Владика Валеријан је успео да сачува верни народ и Епархију шумадијску у том тешком и тмурном времену. Данас смо ту где јесмо. Блаженопочивши Владика Сава, кога сам имао срећу да упознам и чији сам, са Божијим благословом, био дугогодишњи сарадник, наставио је тамо где је стао Владика Валеријан. У време владике Саве кренула је обнова и изградња Шумадијске епархије. Изграђено је много храмова и парохијских домова, чини ми се нешто мало мање од две стотине. Било је то златно доба.

Обзиром да сам рођен у Шумадијској епархији и да сам за њу везан својим коренима, са радошћу се сећам одлазака у цркву на Светога Саву, рецитована и добијања бомбона које су у то време, када сам био дете, биле реткост. После тога, релативно млад, сарађивао сам са блаженопочившим Владиком Савом и сећам се свих градитељских подухвата, сећам се отварања богословије у Грошници, тешког времена, немања хране и опреме, труда свештенства и верног народа у Шумадији да школа заживи и почне да ради пуном паром. Сада смо сведоци да у Шумадији постоји велелепна богословија у којој се школују млади богослови и про-

лазе младе генерације које ће радити на добробит свога народа и своје Цркве и у овом времену, а и они који ће доћи у времену које ће бити после нас.

Ево сада је Владика Јован, који је дошао после блажене успомене Владике Саве, наставио путевима својих претходника да гради и обнавља Шумадијску епархију. Оно што се може сматрати у овом тренутку највећим достигнућем, јесте то што је у овом времену стасала и развила се жива Црква. Ја сам сведок, јер често одем у мојој Колубару у цркву, видим пун храм и срце ми је пуно. Заиста су ово срећни дани, када у храмовима имамо пуно народа, понајвише младих и на општу радост, пуно деце. Наилази, рекао бих, обнова живе Цркве и њеног нарастања и у наредном периоду. Ова деца која сада слушају веронауку и која се надањују Православљем и Светосављем и која ће ходити тим путевима и жудети да стекну сазнања која су у своје време стекли великани српске нације попут Доситеја, Тесле, Пупина, Миланковића, Цвијића и других, надам се да ће, ако Бог да, обзиром да су многи од њих сада ђаци генерације, за неких двадесетак или тридесетак година, бити носиоци развоја и обнове наше посрнуле привреде, обнове нашег образовног, културног и сваког другог система.

Са радошћу се сећам градње у Колубари. Овде видим много мојих Колубараца и заиста сам срећан јер су и они наставили оно што су чинили њихови претходници у минулих двадесет, тридесет година, јер и данас помажу Српску православну Цркву. Помагаће они, надам се, и убудуће. Ја се захваљујем и њима и свима вама који дајете допринос на

очувању и obnovи наше Цркве у Шумадији. Драги Господ ће сваког наградити по својој мери, јер никоме није остао дужан.

Ваша светости, желео бих Вама да честитам и пожелим дуг живот и добро здравље, да са мудрошћу, датом Вам од Господа, управљате са трона Светога Саве Српском Црквом још дуго и да још дуго имамо оваквих дана заједничких радости.

Ваша преосвештенства, представници Синода, захваљујем вам се на труду и бризи и љубави, на свему што чините за нашу Цркву, на сваком кораку се то види. Можда немам то право, захваљујем вам се у име народа, нека би Господ дао да сада и као чланови Синода и као Епископи у својим епархијама и убудуће радите и остварујете градитељске подвиге на вашу личну радост и на радост верног народа.

На крају бих Владици Јовану посебно захвалио што ме је позвао и омогућио ми да будем присутан и да вам се обратим. Долазио сам некада чешће, сада дођем кад могу, али увек са радосћу и са љубављу. Даће Бог да оваквих дана радости и трпезе љубави убудуће имамо много више. Ја ћу настојати да као представник Владе, радећи послове које радим, помажем својој Српској православној Цркви, али ћу се трудити да будем добар представник власти и за све оне који нису православне вере, да у Србији код свих верских заједница владају односи толеранције и поштовања. Свакоме ће се помагати у оквиру своје величине и свог присуства у овој земљи. Надам се да ће мој рад на месту на којем се сада налазим бити, не знам, можда плодноносан, благотворан или како да га назовем, ја ћу се трудити да у оквиру својих моћи и знања дам максималан допринос у интересу Српске православне Цркве, српског народа, самим тим и Владе коју представљам.“

Скуп званица на свечаном ручку у новоосвећеном Владичанском двору у Крагујевцу био је прилика да Господин Иринеј, Патријарх српски, похвали успешна прегнућа Епископа, свештенства и народа у Шумадијској епархији и да каже неколико речи о општем стању у Цркви, држави и међу верним народом:

„Нека је слава и хвала Господу на данашњем дивном дану, на овом дивном скупу овде у центру Крагујевца, у центру Епархије шумадијске. Ово није догађај само Епархије шумадијске, ово је догађај на радост целе наше Цркве, како у Србији, тако и у Европи, у Америци, у Аустралији и свуда на овом шареном свету, јер нас има готово у читавом свету. И за све њих и за све нас, данашњи дан је један леп догађај, дивна и лепа радост.

Владика није дуго говорио у својој речи; и нема потребе. Тамо где дело говори излишна је свака реч људска. Ово здање у којем се сада налазимо, центар је Епархије шумадијске, Епархије која има своју душу, која има своје срце и која је, Богу хвала, у срцу Србије. А ако је срце здраво, онда ће и органи тела нашега бити здрави – то улива наду да се српски народ буди, да се враћа себи, својој историји, својој култури. Без тог враћања бесмислена је садашњост, исто тако немогућа је будућност. Хвала Богу, то се увиђа и полако се будимо, враћамо се Богу, враћамо се Цркви својој, враћамо се обичајима својим, себи самима. Заиста је то једно дивно чудо – у времену комунизма и у овим садашњим нашим невољама које су врло велике и које народ тешко доживљава и преживљава, народ Цркву није заборавио. Воли наш народ манастире и помаже их, подиже их. И манастири и цркве су се за ових последњих педесетак година

обновили готово више него икада у нашој историји, мислим на време после пада Србије под турску власт, толико је у том тешком времену подигнуто храмова, цркава, црквених сала, што значи да је народ уз Цркву своју и да често и од својих уста одваја да помогне своју Цркву. То је највећа радост наша, то је највеће богатство наше. Није наше богатство ни у шумама ни у њивама и ливадама, него је богатство у народу. Када Црква има народ, онда је све народно и црквено, онда има све оно што је потребно, има највеће богатство. То значи да народ има оно што му је најпотребније, да има Бога у срцима својим. Даће Бог да то тако и буде.

Владика Јован није много говорио, ево говори ово дело. Истина, у сваком делу мора бити неко ко води, ко иде испред, наш народ је то навикао. Зато је лепо видети данас када председник општине дође у цркву, када је председник Републике или неко из врха Владе са својим народом, народ то воли и народ за њима иде. Наш народ је научио да иде за неким. Хвала Богу, имали смо у историји дивне људе који су водили свој народ правим Светосавским, јеванђељским путем којим је народ ишао. Зато смо се и одржали на овој ветрометини балканској толико времена; само захваљујући тој великој љубави према Цркви која је била присутна у народу ми смо опстали када није било ни краља, ни цара, ни велможе, ни жупана; тада се Црква ставила на чело свога народа и она је у тим тешким тренуцима водила свој народ. Благодарјећи њој, ето, остали смо са својим именом, са својом културом, са свим оним што је наше, што смо сачували и што, Богу хвала, остављамо у наслеђе онима који долазе.

Зато кажем, нека је слава и хвала Господу на данашњем дану. Српска Црква има свој народ. Када сам био у Америци, видео сам да смо ми украсили Америку, најлепше наше цркве су у Америци, видим сада и у Аустралији су наше цркве које су

подигнуте. Познају се наше цркве, имају и Грци лепих цркава, имају и Руси... Православље је улепшало ту моћну и велику државу, која само да буде праведнија па ће добро и радост Божија бити за све нас. Народ није оставио своју Цркву. Зато ће и опстати овај народ да живи заједно са Црквом својом.

Није било лако све ово урадити, али каже – се када Бог благослови, када народ види и прихвати то као своју духовну потребу, то резултира делом као што је ово. За то хвала Господу, хвала добром народу који је подржао свог Владика, своје свештенство, своје духовенство; и ево, Богу хвала, јесмо, движимсја и јесмо, како би то рекао апостол Лука у Делима апостолским.

Мени је драго што је данас међу нама овде и нови директор Канцеларије која је посвећена питањима вере и религије код нас. Мислим да је дошао човек из Цркве, из народа, који није од сада извором својим у Цркви, него је одавно присутан у Цркви, који је чинио и чини све оно што је могао да учини на свом положају, на месту на коме се налазио. Добро је што више нисмо *ми и они*, то време *ми и они* даће Бог да је за свагда из нас. То је било трагично време, то је време условило све ове последице које проживљавамо данас. Богу хвала, сада имамо своју државу, јесте се смањила, али је наша држава, имамо своју војску, јесте малена, али је то наша војска; и само онда када је била српска војска она је односила победе на свим пољима јер је знала зашто се бори, знала је зашто се жртвује.

То је сада, Богу хвала, једна симфонија државе и Цркве и народа, све улива наду да ћемо ипак живети, као што каже Пашић у оној шали – нема нам спаса, али нећемо пропасти. Верујемо да нећемо пропасти. Имамо пријатеље у свету, имамо за пријатеља моћну Русију која полако стаје из нас; сада морамо бити окренути према Западу, морамо се трудити да одржавамо односе са свима, али зна-

мо ко нам је најближи. Знамо да нам је кошуља ближа од капута, према томе наш руски православни народ нам је најближи, не презиремо ни остале али знамо ко нам је најближи. Дакле, све то улива наду, даће Бог да буде боље. Криза је, истина, врло велика, али ово је материјална, економска криза. Када побољшамо своју духовност, када побољшамо оно што један народ чини народом, онда ће само доћи побољшање и на овом другом плану и на другом

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован на овој свечаности уручио је приложницима и добротворима за изградњу Владичанског двора у Крагујевцу највиша одликовања.

Орден Светог Симеона Мироточивог заслужили су: Мирослав Брковић, председник Црквене општине Саборне цркве у Крагујевцу;

Новица Јефтић, власник Издавачке куће Evngiunti;

Драган Славковић, директор у РЕИК-у Колубара у Лазаревцу;

Предраг Лучић, директор у РЕИКУ-у Колубара у Лазаревцу;

Драган Јововић, власник компаније Таково осигурање у Крагујевцу;

Професор др Милан Радуловић, бивши министар вера у Влади Србије.

Орден Светог Симеона Мироточивог за свеукупну помоћ Шумадијској епархији добили су:

Милета Радојевић, директор Канцеларије за цркве и верске заједнице Владе Републике Србије;

Љубиша Маринковић, власник компаније Сунце у Крагујевцу.

пољу. Са том вером живимо, молимо се Господу и Он нас неће оставити. Имамо велике светитеље, угоднике Божије пред лицем Божијим, пред престолом Божијим. Ја кажем и за Косово и Метохију: док је тамо Стефан Дечански, Свети Јоаникије Девички, док су оних десет кивота који чувају мошти наших светих угодника Божијих, дотле ће и Косово наше бити. Док су они тамо, не губимо наду да нећемо изгубити Косово. Косово је било, јесте и остаће наше српско, православно Косово. Тако је то било, тако то мора и да буде.

Хвала Владици Јовану који се потрудио са браћом свештеницима – не може Епископ сам ништа да учини, али када има свештенство уза себе, када има народ уза себе, онда може да чини велика дела. Дакле, наша снага је у јединству, онда када смо јединствени онда смо и моћни и силни, онда нема непремостиве препреке у нашем животу. Нека нам да Господ Бог снаге, јединства и сагласја у свему добром. За то се молимо Господу и верујемо да Господ неће одбацити молитве наше. Да живи православни народ, да живи Шумадија, да живи Епархија шумадијска и цело Српство, како овде у отаџбини, тако и оно расејано широм света. Даће Бог да се многи и врате и да, како каже Његош – где је зрно клицу приметно, нека онде плодом почива. Живели!“

Владичански двор у Крагујевцу грађен је према пројекту архитекте Саве Стражмештерова из Новог Сада, док је радове извело предузеће Капител инжењеринг из Крагујевца чији је власник Братислав Срећковић.

Добитници Ордена Војда Карађорђа за прилоге током подизања Владичанског двора су:

Микица и Горан Арсенијевић;

Сава Стражмештеров;

Верољуб Стевановић;

Саша Миленић;

Душко Обрадовић;

Зоран Томић;

Зоран Милашиновић;

Братислав Срећковић;

Обрен Ђетковић;

Велимир Илић;

Матеј Минић;

Раде Танић

Драган Вуковић;

Милија Радовић;

Радомир Бјелић;

Никола Петровић;

Борисав Јелић;

Желимир Шапоњић.

Носиоци Ордена Војда Карађорђа за свеукупну помоћ Шумадијској епархији су:

Миомир Пљакић;

Предраг Стојановић;

Момчило Тришић;

Живорад Милосављевић;

Љубиша Вулетовић;

Компанија Застава оружје;

Тихомир Тимотијевић.

Архијерејске грамате као признања за помоћ у подизању Владичанског двора завредили су:

Влада Костић;
Миленко Вулићевић;
Сава Ковачев;
Слободан Мијушковић;
Драгиша Даничић;
Бојана Дивац;
Петар Арсенијевић;
Душан Петровић;
Предраг Котлајић;
Драгиша Ивковић;
Радиша Милошевић;
Горан Којовић;
Слободан Гавриловић;
Др Оливера Карић Недељковић;
Миодраг Радовановић;
Александар Живановић;
Србијанка Јовановић;
Милутин Игњатовић;
Јасмина Нинков;
Татјана Перовић;
Тања Цвркота;
Драган Марковић;
Славиша Марковић;
Зоран Васић;
Братислав Јеремић;
Живорад Нешић;
Бранислав Митровић;
Зоран Радојичић;
Јаворка Јанковић;
Милутин Живановић;
СЗТР Смиљанић;
Вера Илић;
Светлана Вељковић;

Живадинка Бинић;
Зоран Беговић;
Ливница Пожега;
Божидар Петковић;
Јован Јованић;
Ахмад Казас;
Горан и Слободан Симић;
Предузеће Водотермика инжењеринг;
Предузеће МИС Марковац;
Миљан Милетић;
Дејан Агатоновић;
Владислав Банковић;
Будимир Стаматовић;
Вања Милојковић;
Александар Лукић.

Архијерејске грамате за свеукупну помоћ Шумадијској епархији добили су:

Драган Милић;
Бране Нијамчевић;
Мр Радојко Дамјановић;
Проф. др Слободан Арсенијевић;
Радивоје Николић;
Предраг Чокић;
Славица Ђорђевић;
Миленко Марјановић;
Зоран Јаковљевић;
Бранка Савић;
Драгомир Брашић;
Др Недељко Везмар;
Мића Гарић;
Дејан Чокић;
Раде Громовић;
Павле Окиљевић;
Благоје Поповић.

ОСВЕЋЕЊЕ ХРАМА СВЕТЕ ПЕТКЕ У ВИНОГРАДИМА – КРАГУЈЕВАЦ

*Ево дана који створи Господ.
Радујмо се и веселимо се у њему.
Ево наше мале Пасхе, дана који нас узводи на
небо,
на месту које изабра Господ,
Светом месту на коме се спајају небо и земља.*

Дана 16. септембра, многобројни народ престоног града Крагујевца слио се на ово Свето место, парче неба, да присуствује свечаном чину освећења Цркве Свете Петке у крагујевачком насељу Виноградима. Као увод у долазеће литургијско славље наш Епископ је служио свечано бденије уочи кога је донео у овај Свети храм мошти Светог кнеза Лазара, мученика Косовског. Ова свечана служба обновљења храма припремала нас је на оно што смо годинама са нестрпљењем чекали, чувајући у срцима емоције и духовну инспирацију за овај Свети гогађај. И коначно је освануо дан кога изабра Господ.

После свечаног дочека нашег Архијереја, кога је дочекало свештенство, преподобно монаштво, ученици Богословије Свети Јован Златоусти и многобројни народ, праћен рипидоносцима и барјактарима, започео је свечани чин освећења Храма. Црква је била претесна да прими верујући народ окупљен око свог Епископа. Окупан и умивен олтарски престо замиришао је предивним благоуханијем које се пронело и раширило кроз наш крагујевачки Калемегдан. После освећења Цркве, наш Владика је са својим свештенством на припремљеној бини одслужио Свету Архијерејску Литургију. У току Свете Литургије Епископ Јован је одликовао старешину храма протонамесника Драгана Брашанца чином протојерејеја, а свештеника овог храма, Миролуба Миладиновића, чином протонамесника.

На крају богослужења Преосвећени Владика Јован обратио се верном народу бираним речима. У својој беседи Владика је објавио да Светом Храму оставља на дар светињу, јастучницу на којој су биле положене мошти Свете Петке у истоименој Цркви у румунском граду Јашију, коју је добио као дар од Митрополита Теофана.

Ову духовну свечаност су увеличали својим присуством, ректор крагујевачке Богословије Свети Јован Златоусти протојереј-ставрофор др Зоран крстић, професор Богословског факултета Универзитета у Београду, такође професори Богословског факултета, протојереји-ставрофори др Предраг Пузовић и др Драгомир Сандо, као и многобројно свештенство Епархије шумадијске. После литургијске радости уприличен је богат културно-уметнички програм, који је организован уз помоћ Студентског културног центра, а који су водили вероучитељ Предраг Обровић и госпођица Катарина Ерић.

Програм је отворио глумац Милош Крстовић својом поздравном здравицом, затим су наступили; хор ученика Богословије у Крагујевцу, народни гуслар Раденко Рмуш, глумац Иван Вучковић, певачка група Студенац и етно група Завет. Програм је улепшао фолклорни ансамбл СКЦ-а.

Свечани ручак за званице организован је у крагујевачком ресторану Каза у веома пријатној атмосфери. У току ручка, Преосвећеном Владици обратио се старешина храма, свештеник Драган Брашанац, који је у свом говору поздравио Владику и све присутне, после чега је Владици уручио поклон Црквене Општине Виноградске, сребрни крст и панагију, захваливши му се се за сва добра и несебичну љубав коју пружа овом Светом Храму и верном народу Шумадије. После тога, Владика је заслужним фирмама, установама и личностима поделио Архијерејске грамате и захвалнице. Орден Војда Карађорђа заслужио је: Миомир Брковић, председ-

ник Црквене општине Виноградске. Архијерејске грамате признања којима се сврставају у ред задужбинара храма Свете Петке завредили су: Скупштина града Крагујевца; Верољуб Стевановић, градоначелник града Крагујевца; КУЧ КОМПАНИ; Nikom d. o. o; Гусларско друштво Карађорђе; Ненад Пантовић. Осталим приложницима додељене су Архијерејске грамате признања и Архијерејске захвалнице.

Драган Брашанац, протојереј

Беседа Његовог Преосвећенства Епископ Шумадијског Г. Јована

У име Оца, Сина и Светог Духа, помаже вам Бог, браћо и сестре,

Слава Богу за све, нарочито што смо данас призивали благослов Божији, благослов Духа Светога и осветили овај храм посвећен Преподобној матери нашој Параскеви. Од данас, браћо и сестре, ово парче земље постало је парче неба – то парче неба су наши свети храмови у којима се савршава Света Литургија а која призива и спушта цело небо на земљу и земљу уздиже на небо. Зато је и долазак верника у храмове, посебно на Свету Литургију, наш и ваш улазак у небо, браћо и сесте. То говорим и себи и вама, да би имали, када улазимо у храм, осећања да се тамо савршава најсветија Тајна, Тајна неба и земље, Тајна Цркве, Тајна Свете Литургије.

Све што бих вам могао рећи о данашњем дану и у овом светом чину и светом тренутку, јесте да безусловно прихватите ону поруку коју смо чули данас из Јеванђеља – када је онај младић упитао Господа како да буде савршен и спасен и добио одговор: љуби Господа Бога свога свим срцем својим и свом душом својом и свом снагом својом; и ближњег свога као себе самога. Нека вам то буде поука данашњег освећења, да долазећи у овај храм љубите Бога и да волите једни друге. Само тако, преко Бога, препознаћемо и другог човека, а преко човека препознаћемо Бога. А и Бога и човека, кажем човека, браћо и сестре, најпре ћемо пронаћи у храму, у храму Божијем јер не човеку није место у светом храму.

Нека вас овај храм уједињује, братими, мири, сложи, обожи и умножи – што би рекао Свети Николај Жички. Све нам је то потребно. Сваки је храм леп, без обзира колики он био по величини. Али, он је највећи и најлепши онда када народа Божијег има у њему онда када се савршава Света Литургија. Ви дајете својим присуством, својим молитвама, својим смирењем, својом жртвом лепоту, ви улепшавате и овако украшен и леп храм. Храм вам, браћо и сестре, могу представити као лађу. То је лађа која плови морем и док је море мирно она плови мирно, спокојно и путници су у њој мирни и спокојни, а како је море ћудљиво и не знамо када ће наићи таласи, тако и ми не знамо када ће бура наших слабости, искушења, невоља, патњи и мука да наиђе на нас – и зато имамо храм да у њега улазимо, да се у њему видамо, да у њему кажемо свуда присутном Господу – Господе, у искушењима сам, у невољама сам, помози! Помоћиће и теби и мени, по вери мојој и твојој, брате и сестро. Није без основа она народна изрека у којој је речено Марку Краљевићу – беж' у цркву Марко, зар не видиш да ћеш да погинеш? Сви који смо у Цркви, који слушамо Цркву, сви смо на путу спасења, и ограђени смо од ових видљивих и невидљивих непријатеља.

Зато је Свети Јован Златоусти упоређивао Цркву са одбрамбеним зидом јер је она заштитни зид. Ако смо ми у том заштитном зиду, шта могу да нам науде они тамо који су изван зида? Не могу нам ништа док смо унутра у Цркви, али ако изађемо, не дај Боже, из Цркве, онда се ми заиста излажемо опасностима којих није мало у животу и овоме свету. Као што мирна и заштићена лука пружа велику сигурност усидреним бродовима, тако и храм Божији све оне који у њега улазе са вером и страхом Божијим издиже из световних неприлика, даје им могућност да у миру са Богом и са собом, кроз молитву, разговарају. То је оно шта вам желим, то је оно што нам поручује данашњи празник, данашња света недеља и овај храм који смо осветили.

Богу хвала, Света Петка-Параскева заиста је присутна у свести целог православног рода нашег, па и у српском народу. Због тога будите срећни и благословени што је овај храм њој посвећен. Ја данас имам посебно задовољство и радост, да поред ове благодати за коју смо се молили да сиђе на овај храм у који смо положили честице моштију Светог великомученика Лазара Косовског, што овде остављам и делове одеће која је била на телу Преподобне матери наше Параскеве – Свете Петке, које, као што знате, пребива у Јашију у Румунији. Када сам био пре неког времена тамо, онда ми је митрополит Теофан, са великом љубављу, подарио ове делове одеће, које ја данас дарујем вама. Ови делови одеће Свете Петке од сада ће овде бити, целивајте их, молите се пред њима, а онда молитве Свете Параскеве неће изостати. Нека сте срећни и Богом и Светом Петком благословени!

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

САБОР У МАНАСТИРУ ПАВЛОВЦУ

На дан Светог деспота Стефана Лазаревића, 1. августа, одржан је сабор у манастиру Павловцу, задужбини овог славног и благочестивог господара Српског. Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Архијерејску Литургију уз саслужење свештенства шумадијске епархије.

У надахнутој беседи Епископ Јован нас је подсетио на тежину времена у којем живимо и позвао да се угледамо на наше светитеље и угоднике Божије, као што је то био деспот Стефан, који су давали народу утеху у виду уздања у Бога, што им је помагало да не губе веру, молитву и љубав. Јер неће Бог оставити онога, ко Бога љуби. Даље, Владика нас упозорава да смо постали равнодушни за своје спасење. Не можемо да чекамо да нас неко други спасава. Привешиће нас благодат Божија, али не без нашег учешћа, не без наше воље. На крају своје беседе Епископ Јован нас саветује да носимо бремена једни других, јер то је пут Христов и пут којим су ишли деспот Стефан и кнегиња Милица.

На крају Литургије пререзан је славски колач и приступило се трпези љубави. Манастир Павловац, налази се на југоисточним обронцима Космаја, на заравни изнад источне обале Тихановачког потока, у атару села Кораћице.

Петар Лесковац, ђакон

СЛАВА ХРАМА СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈЕ У ТРНАВИ

На дан Светог пророка Илије, 2. августа, а поводом храмовне славе у Трнави, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Архијерејску Литургију на којој је рукоположио ђакона Слободана Савковића у чин свештеника и поставио га у Архијерејско намесништво левачко, где ће опслуживати манстирску парохију у Каленићу. Истог дана, Владика Јован је извршио и Литургијско крштење, крстивши Ангелину, кћерку новорукоположеног свештеника Слободана.

Лепоту Евхаристијског приноса употпунио је хор „Опленац“.

Пожелевши срећну славу верницима овог места, Епископ је истакао величину Светог пророка Илије, који је заштитник храма и свих оних који га славе. Свети Илија је имао неустрашиву веру, а живео је 9. векова пре Христа. Сваки човек има душу, а она је небеског порекла, и она по речима пророка Давида тежи Богу, жедна је Бога.

Ми се својим греховима удаљавамо од Бога који је увек уз нас и чека наше покајање, чека да му се молитвом обратимо. Молитвом је пророк Илија затворио небо да не падне киша, па је молитвом призвао кишу. Молитва пророка Илије треба да буде пример како треба ревновати за Бога.

После Свете Архијерејске Литургије служен је парастос пострадалим војсковођама и војницима који су изгинули у рату од 1912. до 1914. године, а после литије око храма пререзан је славски колач у част и славу Светог пророка Илије.

Остоја Пешић, ђакон

КРШТЕЊЕ – ПОЧЕТАК НОВОГ ЖИВОТА

Светим тајнама човек прима благодат Божију да би могао да живи животом Христовим. А овај живот започиње поновним рођењем човековим – водом и Духом, тј. светим крштењем, с тога је Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, у недељу 9. по Духовима, на дан Светих мученика Трофима и Теофила, 5. августа у храму Преподобне мати Петке Параскеве у Рогојевцу, крстио малу Љубицу, кћерку јереја Дејана Марјановића, пароха рогојевачког.

Како крштење дарује људима постојање у Христу и личност човеку утемељује у Христу, јер Христос је тај који нас је узео мртве од грехова наших и који нас уводи у живот истинити, тако је дан крштења мале Љубице, дан њеног поновног рођења, јер како каже Свети Василије Велики: „Живот почиње крштењем и први дан је дан поновног рођења.“ То је улазак у нови живот, свлачење старог и облачење новог човека, не само обред, омивање или прање, јер то имају и друге религије.

По речима Преосвећеног Владике, мала Љубица је ступила у Цркву, постала члан Цркве, данас је њено духовно рођење. Велика је ово радост за Цркву Божију јер је добила новог члана. Она је крштењем добила све дарове Цркве, а највећи дар је да може да се причешћује.

Трудом, залагањем и неизмерном љубављу, родитеља мале Љубице, јереј Дејан Марјановић и његова супруга Зорица, уприличили су трпезу љубави за Преосвећеног Владикау, свештенство, кума и госте.

КРШТЕЊЕ У КОРАЋИЦИ

Дана 2. августа, на празник Светог пророка Илије, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован у поподневним сатима у храму Свете Тројице у Кораћици у подножју Космаја крстио је малог Константина, сина пароха кораћичког јереја Милана Јовановића и супруге Марије.

Након Свете Тајне Крштења наш Првојерарх подсетио је све присутне на значај ове Свете Тајне као и на обавезе родитеља малог Константина, његовог кума, али и свих присутних у његовом васпитању и духовном узрастању. По речима Владике Јована сви људи у његовом окружењу дужни су да га васпитавају и то најбоље својим личним примерима, како би сачувао белу хаљину коју је добио на Крштењу чистом и неупрљаном по којој ће га Господ познати.

После Крштења приступило се трпези љубави у ресторану Језеро коју је припремио јереј Милан Јовановић са породицом.

Ратко Аврамовић, јереј

ЦРКВЕНИ ХОР „ОПЛЕНАЦ“ У КОТОРУ

Са благословом Владике Шумадијског Г. Јована, Црквени хор „Опленац“ из Тополе је у периоду од 24. до 30. јула боравио у Котору. Чланови хора били су смештени у хостелу (студентски дом) „Спасић-Машера“, где им је захваљујући љубазношћу особља било омогућено да два пута дневно држе пробе, како би припремили програм за концерт 28. јула у Саборном Храму Светог Николе у Котору.

Дух заједништва и дружења испољио се у прелепом појању током целовечерњег концерта у препуној цркви те јулске вечери. На позив домаћина Протонамесника Момчила Кривокапића и ђакона Михајла Лазаревића, диригента Српског Пјевачког Друштва „Јединство“ из Котора, хор „Опленац“ је певао на литургији у недељу 29. јула у Котору.

Чланови хора су у оквиру свог гостовања у Котору посетили и манастир „Савина“ у Херцег Новом.

СЛАВА ХРАМА УСПЕНИЈА СВЕТЕ АНЕ У ЖИРОВНИЦИ КОД КРАГУЈЕВЦА

У уторак 7. августа/25. јула, када наша Црква молитвено слави Успеније Свете Ане, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је на дан храмовне славе, Свету Архијерејску Литургију у селу Жировници код Крагујевца.

Обраћајући се присутнима Владика Јован је између осталог рекао да човек не може да угађа ни Богу, ни човеку, ако мисли да је он центар свега, и да се ништа без њега не може учинити. Такав је човек сам себе осудио на пропаст, због своје себичности и самовоље.

Након заамвоне молитве пререзан је славски колач. Литургијско појање улепшали су ђаци Богословије Свети Јован Златоусти из Крагујевца.

ПРОСЛАВА МАНАСТИРСКЕ СЛАВЕ ПРЕПОДОБНОМУЧЕНИЦЕ ПАРАСКЕВЕ КОД СТРАГАРА

Поводом манастирске славе преподобномученице Параскеве – Трнове Петке, 8. августа, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Петковица. Епископу су саслуживали Архимандрит Серафим из мансатира Благовештења рудничког као и свештеници Архијерејског намесништва опленачког. Својим умилним гласовима Евхаристијску радост су улепшале и монахиње манастира Никоља, заједно са катедралним октетом „Свети Роман мелод“ из Крагујевца.

Честитавши славу игуманији ове свете обитељи мати Февронији и свима онима који су се окупили у овој светињи, Епископ је истакао важност душевног и телесног подвига, какав је имала и угодница Божија Параскева. Човеку је могуће да побегне од овоземаљских чари само ако живи Христом. Човеку као бићу Божијем на земљи, више је дано него ли Анђелима на небесима, а то је евхаристијско сабрање у коме се са живим Богом сједињујемо и за вечни живот уписујемо.

После одслужене Свете Архијерејске Литургије пререзан је славски колач, а игуманија Февронија са свечарима приредила је послужење за свештенство и присутни народ.

Остоја Пешић, ђакон

ХРАМОВНА СЛАВА У СТАНОВУ

Крагујевачко насеље Станово има свој храм који је саграђен 1999. године. На десетогодишњицу свог постојања 9. августа црква у Станову је прославила своју храмовну славу, великог чудотворца, исцелитеља и мученика Светог Пантелејмона.

На дан храмовне славе Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је свету Архијерејску Литургију на отвореном у порти храма Светог Пантелејмона, уз саслужење свештеника шумадијске епархије и уз учешће великог броја верника. После прочитаног јеванђеља Преосвећени Владика Јован је у својој беседи између осталог рекао: Литургија је благодарење. Благодарити Богу треба увек, а не само повремено, кад нас снађе нека невоља. Хришћанин треба на сваком месту осећа Бога и да благодари Богу.

Након Свете Литургије начињен је опход око храма са моштима Светог Пантелејмона, а затим је пререзан славски колач. Несебичним трудом и љубављу домаћина ове храмовне славе и свештеника Светопантелејмоновског храма: протојереја Синише Марковића, протонамесника Горана Ђерковића, јереја Петра Бранковића, ђакона Недељка Дикића, уприличена је трпеза љубави за Преосвећеног Владика, свештенство и госте.

РУКОПОЛОЖЕЊЕ У ХРАМУ СВЕТОГ ЈОАНИКИЈА У ОРАШЦУ

Црква Божија у Орашцу, верни народ са својим свештеником, протом Милисавом Симићем, дочекала је у недељу 12. августа Његово Преосвештенство Епископа шумадијског Г. Јована, на дан када наша црква прославља дан Преподобне мати Ангелине Српске. Света Архијерејска Литургија је служена у новом орашачком храму, посвећеном светом Јоаникију првом, патријарху српском, који се налази на имању породице Карић – Недељковић. Епископу су саслуживали свештеници и ђакони орашачког и бељаничког намесништва.

У својој архипастирској омилији, Владика нас је pouчио о вери, посту и молитви и растумачио нам како уз помоћ ових врлина достижемо меру онога који је „врхунски критеријум и непогрешиво мерило“, Христа Бога, који је најистинскија Врлина. Када човек задобије дар молитве, поста и вере, а без труда их никако не задобија, онда се заиста може надати исцељењу телесном и духовном, а духовно је претежније, јер нам је то исцељење за вечност.

Евхаристијска радост употпуњена је рукоположењем у чин ђакона дипломираног теолога Новака Илића из Барајева, коме је Преосвећени Владика упутио најтоплије речи очинског старања и поуке, и упутио га да своју веру, кроз пост и молитву свагда увећава, како би што корисније служио Богу и своме роду.

Након евхаристијске трпезе, уприличена је и трпеза љубави у дому породице Карић – Недељковић, где је Преосвећени Владика пререзао славски колач поводом прославе имендана сестре Ангелине, монахиње Велике Лавре Пећке Патријаршије, мајке ктитора новоподигнуте цркве у Орашцу, госпође Оливере.

Милош Ждралић, ђакон

СТАНИТЕ У ПОДНОЖЈЕ КРСТА И ПОКЛОНИТЕ СЕ ГОСПОДУ

Овим речима је 14. августа Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован позвао верни народ на евхаристијском сабрању у Старој цркви у Крагујевцу на истинско прослављање празника Изношења Часног крста. Овај празник је слава храма изграђеног на месту где се четрдесет година налазио Часни Крст, кога су комунистичке власти уклониле 1951. године из центра Крагујевца.

Владика Јован је нагласио да не смемо да се одвајамо од Цркве којом руководи Дух Свети. Никад се не одрећемо Христа и неће се ни Господ нас постидети. Преко Крста Господњег носимо свој крст у смирењу.

Домаћин славе била је Зорица Симоновић са породицом, која је заједно са хором припремила трпезу љубави у просторијама Црквеног дома.

Милић Марковић, протојереј

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА И ПАРАСТОС КРАЉУ ПЕТРУ ПРВОМ НА ОПЛЕНЦУ

На дан преподобног Исакија, Далмата и Фавста, 16. августа, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Архијерејску Литургију у Цркви Светог Георгија на Опленцу, и парастос краљу Петру I Карађорђевићу. Епископу су саслуживали свештеници Архијерејског намесништва опленачког и ђакони Епархије шумадијске. Радост евхаристијског сабрања употпунио је хор „Опленац“.

Светој Архијерејској Литургији присуствовао је престолонаследник Александар Карађорђевић са својом сугругом Катарином, као и чланови Круског савета.

Након Свете Архијерејске Литургије служен је и парастос Краљу Петру I, после кога се Епископ обратио верницима позвавши све на мир, као што је чинио за свог живота и Краљ Петар. Као величина у српском народу, чинио је све у славу Божију и на корист својима. Ми као његови наследници и потомци треба да се угледамо на његова дела и да такође чинимо све у славу Божију и да позивамо на мир и љубав. Све у овом свету је пролазно: власт, титула, положај, али љубав која је усмерена вером ка Богу је вечна и по томе ће нас Бог препознати и примити у Своје наручје.

Епископ је присуствовао полагању венаца које је уследило после Свете Архијерејске Литургије и парастоса.

Остоја Пешић, ђакон

ПРОСЛАВА ПРЕОБРАЖЕЊА У МАНАСТИРУ БЛАГОВЕШТЕЊУ

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован на празник Преображења Господњег служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Благовештењу Рудничком.

Сестринство манастира на челу са високопреподобном игуманијом Михаилом потрудило се да за све поклонике Благовештенске светиње, пристигле из свих крајева Шумадијске епархије, ово сабрање буде несвакидашњи догађај, а све у знаку великог празника Преображења,

који се у овој светињи на тако диван и величанствен начин обележава.

Очинску љубав и бригу према својој духовној пастви, Владика Јован је исказао у својој Архипстирској беседи. Господ је дошао на овај свет да нас преобрази, пре него што је себе преобразио пред својим ученицима, показујући своју Божанску Славу. Такође, Господ је својим Преображењем показао ученицима на који ће начин доћи у последњи дан, у слави свога Божанства и у телу своје људске природе, истакао је Владика Јован, који је у чин ђакона рукоположио Александра Глишића, студента Богословског факултета Универзитета у Београду.

Овај угледни манастир који је заснован почетком XV века у време деспота Стефана Лазаревића, био је и остао место на ком се српски народ у својој славној историји сабирао и састајао, а служба Господња скоро непрестано вршила.

ВЕЛИКОГОСПОЈИНСКИ ДАНИ У МАНАСТИРУ ДЕНКОВАЦ

Милошћу Божијом и благословом Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Г. Јована, у суботу 25. августа, поводом храмовне славе Успења Пресвете Богородице, одржан је сабор у порти манастира Денковца. Саборовање је започело Светом Архијерејском Литургијом коју је служио Владика Јован уз саслужење петнаест свештенослужитеља и четири ђакона. Литургијско сабрање улепшано је појањем црквеног хора из Нове Пазове и октетом „Свети Роман Мелод“ из Крагујевца. Након прочитаног јеванђеља Владика Јован се обратио сабраном народу, говорећи првенствено о Светој Литургији и њеној важности за спасење рода људскога. Поред тога, Првојерарх је говорио и на тему прочитаног јеванђеља, говорећи о ду-

ховном слепилу које је теже од физичког слепила, јер духовно слепило не долази од болести, већ од тежине почињених грехова.

По завршетку литургије, КУД „Левач“ из Рековца представило се сплетом игара из Левча, Шумадије и Лесковца. Песму „Зашто Мајко“ рецитовала је Кристина Петковић а песму „Рањена Србија“ рецитовала је Јелисавета Вуловић.

Након наступа фолклорне групе, уследила је трпеза љубави за све учеснике сабора, коју је припремило братство манастира. Благодарност и добродошлицу Првојерарху и свима присутнима пожелео је настојатељ манастира Високопреподобни отац Серафим. На крају ручка истакнутим приложницима и добротворима на предлог настојатеља манастира, Владика Јован доделио је Архијерејске грамате признања.

...*У ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ*...

У наставку саборовања око денковачке Светиње, одржана је Духовна трибина, на којој је Владика Јован одговарао на питања верних. Владика Јован је одговорио на преко 50 постављених питања и тиме допринео да многе нејасноће по питању поста, Свете тајне Причешћа, и другог буду разјашњене.

Овогодишњи Великогоспоински сабор завршио се Вечерњом службом и монашењем искушеника Александра (Цветковића), сабрата манастира Денковац. Владика Јован замонашио је по чину Мале Схиме искушеника Александра (Цветковића) давши му монашко име Иринеј.

Овогодишњи сабор у манастиру Денковцу посетило је преко 500 верника из свих крајева Србије.

Сретко Петковић, протонамесник

НОВИ ПОСЛЕНИК НА ЊИВИ ГОСПОДЊОЈ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Сабрана око Трпезе Господње Црква је и 26. августа, у недељу 12. по Духовима, славећи Светог мученика Иполита, славила Васкрслог Христа. Свети мученик Иполит, ради чијег смо се имена окупили, својим животом и својим делима је прихватио Васкрслог Христа.

На овај дан, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Архијерејску Литургију у Саборном храму у Крагујевцу, уз саслужење свештенства Саборног храма. После прочитаног јеванђелског зачала, беседио је јереј Срећко Зечевић.

Верни народ је био у прилици да по милости и благодати Божијој, а по предању Светих апостола, у оквиру Свете Литургије учествује у Светој тајни рукоположења. Преосвећени Владика Јован је увео у ред клира дипломираног теолога Драшка Стјепановића. Обраћајући се верном народу и ђакону Драшку Владика Јован је нагласио да је велика радост за Епархију шумадијску рукоположење новог посленика на њиви Господњој, јер је свештенство велики дар Божији роду људском.

ПРОСЛАВА ВЕЛИКЕ ГОСПОЈИНЕ У САБОРНОМ ХРАМУ У КРАГУЈЕВЦУ

На дан славе, 28. августа, звона Светоуспењског храма су огласила сабрање верног народа око Крви и Тела Господњег у Евхаристији. Свечану Свету Архијерејску Литургију служио је Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, уз саслужење свештенства града Крагујевца. Празничну беседу одржао је свештеник Саборног храма отац Зоран Врбашић.

У току Литургије, верни народ је могао присуствовати још једном свечаном догађају, значајном за Цркву Божију у Шумадијској епархији. После Великог входа на очиглед присутне заједнице, Првојерарх шумадијски рукоположио у чин презвитера, ђакона Драшка Стјепановића.

После свечане литије око Саборног храма коју је предводио Преосвећени Владика са свештенством и верним народом, пререзан је славски колач и освећено жито. Празнично славље је настављено послужењем за верни народ и свечаним славским ручком. Све ово је уприличено захваљујући домаћину ове храмовне славе господину Милану Вулетићу и његовој супрузи Биљани са породицом.

У поподневним часовима у порти Саборног храма, са почетком у 8. часова, уз директни пренос Телевизије Крагујевац, организовано је Великогоспојинско вече, уз присуство Преосвећеног Владике Јована, господина Саше Миленића, председника Скупштине града, госпође Славице Ђорђевић, помоћника Градоначелника, пред-

седника Црквене општине крагујевачке, господина Мирослава Брковића. Песмопојем хора Саборног храма, молитвом Творцу небеском и Пресветој Богородици, отпочело је Великогоспојинско вече. Академију је отворио

ректор Богословије Свети Јован Златоусти, протојереј-ставрофор Зоран Крстић, беседом о Пресветој Богородици. Речи светог Владике Николаја Велимировића оживеле су захваљујући иуузетном извођењу прослављеног глумца Мирка Бабића. Звук српског завичаја дочарао је светски признати виртуоз на фрули Бора Дугић. Народном веселу допринели су и ансамбли „Смиље“ и „Ветрови Балкана“. Све је употпуњено и раскошним гласовима Весне Димић и Биљане Петковић.

Срећко Зечевић, јереј

СВЕТИ РОМАН ПРОСЛАВЉЕН У РЕКОВЦУ

Поводом храмовне славе Светог Романа српског, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у Рековцу. Првојерарху је саслуживало свештенство и монаштво Епархије шумадијске. После прочитаног јеванђела Владика Јован обратио се беседом верном народу. Честитајући славу свима, Првојерарх је говорио о Светој Литургији као најсветијем чину Цркве, те да служењу Свете Литургије предходи посебна припрема, а та припрема на првом месту јесте духовна али и физичка. Уколико нисмо спремни за Литургију, уколико не знамо шта треба да појемо, уколико наше мисли нису уперене ка Господу, онда настаје неред, а Бог то засигурно не воли.

Након опхода око храма, Владика Јован извршио је освећење славског жита и резање славског колача. Наступом КУД „Левач“ из Рековца, уприличен је културно уметнички програм, у којем су појединци рецитовали пригодне песме, међу којима је по први пут представљена песма „Владика Јован“ ауторке вероучитељице Биљане Вуловић, у интерпретацији Јелисавете Вуловић из Рековца.

У наставку славља, уследила је трпеза љубави коју је заједно са члановима црквеног одбора припремио колачар Раде Чардић из Рековца.

Сретко Петковић, протонамесник

ПРИЗИВ СВЕТОГ ДУХА ЗА ПОЧЕТАК НОВЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ У ХРАМУ СВЕТОГ САВЕ НА АЕРОДРОМУ

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин служио је 1. септембра Свету Архијерејску Литургију у храму Светог Саве на Аеродрому. Епископу су саслуживали професори Богословије Свети Јован Златоусти у Крагујевцу, на челу са ректором протојерејом-ставрофором др Зораном Крстићем, а за певницом су

певали ученици богословије. Молитвама упућеним Светом Духу за што успешнији почетак нове школске године, Владика Јован је у беседи позвао ученике да се угледају на пример свог духовног патрона Светог Јована Златоустог. Циљ његовог црквено-педагошког рада јесте учрковљење, васпитање хришћана за литургијски живот, истакао је између осталог Владика Јован.

ХРАМОВНА СЛАВА У СТЕПОЈЕВЦУ

У недељни дан Сабора српских светитеља 9. септембра, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Архијерејску Литургију поводом храмовне славе у Степојевцу. Епископу су саслуживали протојереј-ставрофор Видо Милић и јереји Мирослав Петровић, Иван Иванковић и Новак Илић.

Након прочитаног јеванђеља, Владика је честитао славу окупљеном народу и подсетио вернике да је храм општа кућа народа који Бога слави као Тело Христово. Црква је лађа у којој се спасавамо, у којој служимо Литургију, кроз коју улазимо у Царство Небеско. То је рај за човека јер је Бог и створио човека да се у свету осећа лепо и радосно као у рају. Кад одемо код неког домаћина у кућу, ако је у њој ред, осећамо се лепо и пријатно и хоћемо да испоштујемо домаћина па долазимо лепо одевени. Тако смо позвани и у Цркву да дођемо духовно чисти и лепо одевени да би смо били достојни трпезе коју Господар припрема за нас. У наставку је Владика говорио о причешћу које живи у човеку само ако он живи хришћанским животом.

У другом делу беседе Владика је говорио о празнику посвећеном српским светитељима. Наши Свети су се одазвали позиву Господњем и Господ их је прославио и увео их у Царство Небеско. Њихова основа живота је била љубав. Они су нам пример и њихов свети живот треба да подражавамо. Тако ће нас и Свети Сава и сви други српски светитељи препознати као своја истинска чеда. Једино ако живимо у љубави и врлинским животом можемо се назвати светосавцима. Зато замолимо Свете из рода нашега да нам помогну да такав живот живимо и да се чиста срца и образа нађемо са њима у будућем веку.

После причешћа деце и верног народа, уследила је литија око храма, а затим је Владика испред храма пререзао славски колач. Трпезу љубави су припремили верници са својим свештеником Милорадом Михаиловићем.

Владимир Димић, свештеник

ЛИТУРГИЈСКО САБРАЊЕ У РУДОВЦИМА

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је 10. септембра Свету Архијерејску Литургију у храму Вознесења Господњег у Рудовцима. Епископу су саслуживали свештеници шумадијске епархије.

Литургијско сабрање употпуњено је појањем црквеног хора „Свети Димитрије“ из Лазаревца.

Богонадахнутом беседом Владика се обратио својој духовној деци нагласивши значај и важност вере у нашем животу. Вера је свевидеће око душе која види Бога, иде за Њим и слуша Га, а преко Бога види и свог ближњег. Без вере човек није истински човек, већ постоји као празна љуштура. Онај ко има веру све животне недаће и патње прима са смирењем и надом да ће Бог наградити његово трпљење. Надовезавши се на речи Светог апостола Павла да је вера основ онога чему се надамо и доказивање онога што не видимо, првојерарх је ону праву, еванђелску веру, која и горе премешта, назвао сусретом са Господом Христом, рекавши да је за за њу најпре потребна добра воља.

Овом приликом шумадијски архијереј са свештеницима Колубарско-посавског намесништва освештао је просторије ОШ „Рудовци“ у Рудовцима. Обративши се ученицима и учитељима школе у Рудовцима Владика Јован је истакао значај стицања знања, али и то да се оно постиже слушањем и поковањем својим учитељима и старешинама. Нагласивши потребу образовања у савременом свету Владика подсећа да се не може свако назвати образованим човеком, већ само онај ко има образа, лика Божијег у себи. Образовати се у хришћанском смислу те речи значи оформити себе као личност. То и јесте призив човеку да се образује по лику Божијем и узраста до пуноће и мере раста Христовога по речима светог апостола Павла. Владика је подсетио да образовање без васпитања није потпуно и да само у њиховом садејству човек постаје заиста mudar. На крају свог обраћања Епископ је пожелео ученицима да из школе, као својеврсног храма, излазе као мудри, добри, честити људи, просвећени Духом Светим.

У наставку славља, уследила је трпеза љубави организована залагањем и трудом доскорашњег пароха рудовачког, протојереја Мирослава Филиповића и директора ОШ „Рудовци“, Небојше Делића. Литургијском сабрању и освешћењу школе присуствовао је велики број ученика ове образовне институције.

Владимир Димитријевић, свештеник

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У ТУЛЕЖИМА КОД АРАНЂЕЛОВЦА

У суботу 15. септембра, на дан Светог Јована Посника и Светог мученика Маманта, Преосвећени Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у храму Светог Николаја Мирликијског у Тулежима, надамак Аранђеловца.

Дочекавши свог Архијереја, мештани овог невеликог шумадијског села испунили су плато испред своје цркве

и присуствовали освећењу новоизgraђене палионице свећа, коју је Владика Јован је освештао пре почетка свете Евхаристије.

Након прочитаног Јеванђеља, Владика се обратио сабраном народу говорећи о вери као непрестаном учењу и усавршавању, јер се сваки човек учи док је жив. Учити се значи слушати и имати послушност, те је зато неопходно да сваки члан Цркве, од Епископа до верника слуша Цркву и да тако умножава оне таланте од бога дате, а све зарад спасења нашег.

Током беседе Владика се осврнуо и на прочитано Јеванђеље, које описује Христов разговор са Никодимом, и појаснио како је могуће родити се одозго, родити се духом. Могуће је само ако наш овоземаљки живот постане христоцентричан, тј. ако живимо животом Цркве, којим су живели небројени светитељи и праведници.

По завршетку Свете Литургије, Владика, свештенство и верни народ су приступили заједничкој трпези, коју су припремили мештани Тулежа са надлежним свештеником јерејем Милошем Митровићем.

Александар Миловановић, јереј

СЛАВА КАПЕЛЕ МАНАСТИРА БЛАГОВЕШТЕЊА РУДНИЧКОГ

На празник Чуда Светог Архангела Михаила, 19. септембра, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је у капели манастира Благовештење уочи празника бденије, а на сам дан празника и Свету Архијерејску Литургију.

Владика Јован је на бденију замонашио искушеника Милоша Јокића чином мале схиме, давши му име Мардарије. У чин свештеник на Светој Литургији рукоположен је Александар Глишић.

Честити и побожни народ Рудничког краја заједно са пријатељима манастира из свих крајева Шумадије, дошао је да се помоли у овој великој светињи. Манастир Благовештење подигнут је око 1400. године на северним обронцима планине Рудник, у клисури Благовештенске реке, шест километара западно од Старагара. Благовештење живи, уз мале прекиде, већ шест столећа.

СЛАВА КАРАЂОРЂЕВЕ ЦРКВЕ У ТОПОЛИ

Поводом празника Рођења Пресвете Богородице, храмовне славе Карађорђевог цркве у Тополи, Његово Преосвештенство Епископ Шумадијски Г. Господин Јован служио је Свету Архијерејску Литургију, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. На Литургији су певале монахиње манастира Никоље уз пратњу хора „Опленац“ на челу са диригентом Маријом Ракоњац. Присутном народу пригодном беседом обратио се Архијерејски намесник крагујевачки отац Рајко Стефановић, подсетивши на везу Старог и Новог Завета, као и на то да је Пресвета Богородица *Увек Дева* без које не би било Спаситеља. Рођење Пресвете Богородице је почетак припреме спасења целокупног људског рода.

После Свете Литургије уследила је литија до зграде општине Топола, где је у присуству председника општине Драгана Јовановића и министра грађевине и урбанизма Велимира Илића пресечен славски колач, а затим је настављена литија до споменика пострадалим у Првом светском рату, где је одржан и кратак помен. Литија је окончана сечењем славског колача испред Карађорђевог Цркве, након чега је уследио пригодан програм КУД-а „Опленац“.

Остоја Пешић, ђакон

СЛАВА ЦРКВЕ СВЕТОГ ЈОАКИМА И АНЕ У МЕЂУЛУЖЈУ

Дана 22. септембра Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је у Међулуужју код Младеновца у храму Светог Јоакима и Ане Свету Архијерејску Литургију.

Мноштво народа са великом радошћу дочекало је свог Архијереја и пре почетка Литургије присуствовало освећењу новоизgraђене чесме у црквеној порти.

Храм је још у изградњи, али то није засметало великом броју верника ове заједнице да учествују у литургијском сабрању и да са својим Епископом доживе преукуку будућег Царства Божијег.

У жељи да на најбољи начин верном народу објасни величину и смисао Литургије, Епископ Јован у својој беседи истиче да ако се причешћујемо Телом и Крвљу Христовом и ако ради тога долазимо на Литургију, ми Светим Причешћем показујемо да смо заиста жива Црква Христова. Да нисмо овде сабрани само из неких верских или националних разлога, него да смо првенствено Тело Христово и то најбоље показујемо кроз Свету Тајну Причешћа. Нема разлике између Цркве и Бога, јер је Црква Тело Христово, а ми смо удови тог Тела.

На крају Свете Литургије извршен је чин освећења кољива и резања колача. Након тога Епископ Јован честицао је верном народу славу и пожелео им још успешнију и плодноносију сарадњу са својим свештеницима.

После се приступило трпези љубави коју су верници с љубављу припремили.

Петар Лесковац, ђакон

ОДРЖАНА ТРЕЋА СМОТРА ЦРКВЕНОГ БЕСЕДНИШТВА У ПОПОВИЋУ

С благословом Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Г. Јована, 22. септембра, одржана је трећи пут за редом смотра црквеног беседништва у Поповићу, Архијерејско намесништво космајско. Пре почетка овогодишње смотре, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован освештао је порталну икону Светог великомученика Георгија, коме је храм у Поповићу и посвећен, израђену у мозаику, дело Владимира Скерлића.

И ове године порта цркве поповићке окупила је беседнике из шумадијске и других Епархија Српске Цркве, а тема је била „Светитељски празници“. Смотру је уводном речју отворио надлежни парох поповићки јереј Марко Стевановић, а затим је беседило седморо учесника: јереј Глигорије Марковић (Архиепископија београдско-карловачка), ђакон Слободан Алексић (Епархија ваљевска), ђакон Милош Ждралић (Епархија шумадијска) и дипломирани теолози Никола Милошевић, Горан Аврамовић, Велибор Мартиновић,

...из светлости

и Марко Вуксановић. Предавање на тему „Похвала беседништву“ одржао је Горан Раденковић, професор Богословије Свети Сава у Београду. Музичким наступима ученика средњих музичких школа „Др Милоје Милојевић“ из Крагујевца и „Мокрањац“ из Београда, употпуњена је лепота беседничког сабрања у Поповићу.

На крају, после речи захвалности, надлежни парох поповићки свештеник Марко Стевановић поделио је дарове свим учесницима. Смотра црквеног беседништва у Поповићу је ревијалног карактера, одржава се сваке године у организацији Црквене Општине поповићке а под покровитељством Канцеларије за цркве и верске заједнице Владе Републике Србије, Градске Општине Сопот и Центра за културу Сопот.

Горан Лукић, јереј

ПРОСЛАВЉЕНА СТОПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦА ЦРКВЕ ПРЕОБРАЖЕЊА ГОСПОДЊЕГ У ЖАБАРУ

На дан светих мученица Минодоре, Митродоре и Нимфодоре, 23. септембра, поводом стопедесет година од оснивања задужбине Милоша Обреновића, цркве Преображења Господњег у селу Жабаре код Тополе, Његово Преосвештенство Епископ Шумадијски Г. Јован је служио Свету Архијерејску Литургију, уз саслуживање свештенства опленичког намесништва. У оквиру Литургије крштен је Марко Прокић син Саше и Јелене Прокић из села Жабара.

Обративши се присутним верницима Епископ Јован нас је подсетио да су и нама, попут оних слугу из приче о талантима, дати дарови које треба да искористимо и умножимо зарад нашег спасења. Све што нам је Бог дао, даровао нам је не да злоупотребимо, него да употребимо на добро. Бог од човека тражи само онолико колико је он способан да изнесе.

По завршетку Свете Литургије, Владика, свештенство и верни народ су приступили заједничкој трпези, коју су припремили мештани Жабара са својим парохом јерејем Николом Симићем.

Остоја Пешић, ђакон

МИТРОПОЛИТ ДИОКЛИЈСКИ КАЛИСТОС ВЕР ПОСЕТИО ЕПАРХИЈУ ШУМАДИЈСКУ

Дана 21. августа, манастир Каленић посетио је Његово Високопреосвештенство Митрополит диоклијски Г. Калистос (Вер). У порти манастира Каленића, Митрополита и госте из Енглеске, дочекао је Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован са свештенством Епархије шумадијске. Ова посета била је у склопу поклоничног путовања светињама у Грчкој и Србији.

Његово Високопреосвештенство Г. Калистос похађао је Вестминстер школу и Мадлин колеџ (Magdalen College), где је дипломирао класичне науке и теологију. Године 1966. рукоположен је у чин свештеника и замонашио се, примајући ново име Калист. Од 1966. године на Оксфорду је предавач на катедри за Источне православне студије. Године 1982. хиротонисан је за титуларног епископа диоклијског у православној архиепископији Тијатире и Велике Британије (под јурисдикцијом Васељенске патријаршије).

После дирљивог дочека, гости су разгледали унутрашњост храма манастира Каленић, бисера моравске архитектуре и упознати су са историјом, архитектуром и сликарством самог храма. Потом су гости могли да уживају у прелепој спољној архитектури манастира.

Гостима је потом приређен свечани пријем у конаку манастира Каленића.

Срећко Зечевић, јереј

ЉУБАВ СЕ МОЈА РАЗАПЕ

Отац Патријарха московског и све Русије Кирила Михаил Васильевич Гундјајев рођен је 6. јануара 1907. године у Лукојанову. Васпитан у дубоко религиозној породици, он је, као и његов отац, од детињства желео да буде свештеник. По завршетку средње школе, Михаил је остао у Лукојанову као секретар и ипођакон код локалног архијереја – епископа Сергија Мељникова (†1934).

Године 1926. Михаил се уписао на Више богословске курсеве у Лењинграду – једину богословску високошколску установу коју бољшевици још нису били затворили. Чувена Петроградска духовна академија затворена је још 1918. године, а уместо ње отворени су богословско-пастирски курсеви. Године 1920. курсеви су прерасли у Богословски институт, где су предавали многи истакнути професори Петроградске академије. Маја 1923. године власти су ликвидирале Институт, а марта 1924. године аналогни Институт отворили су обновљенци. Септембра 1925. године у згради Богословских курсева Централног реона Лењинграда отворени су Виши богословски курсеви, чији ректор је био протојереј, професор Николај Чуков (будући Митрополит лењинградски Григорије), недавно ослобођен из тамнице.

Патријарх Кирил о овоме казује: „На развалинама духовних академија током 20-их година наши ис-

такнути теолози који су радили како на академијама, тако и на универзитетима стварали су жаришта богословске просвете. Чувени Богословски институт у Петрограду... није представљао ништа друго до место сарадње професора Петроградског универзитета и Петроградске духовне академије. После нешто више од пет година постојања та институција била је ликвидирана, а већина професора је ухапшена. Ово сећање износим како бих нагласио какав је ипак огромни потенцијал, не само стваралачки него и у погледу снаге воље, био присутан код наших руских теолога. У најтеже доба они су покушали да обнове жариште руске богословске мисли.“

На Богословским курсевима Михаил се школовао заједно са Н. Д. Успенским, који је касније постао највећи православни литургичар и водећи познавалац старог црквеног појања. На курсевима су предавали бивши професори Петроградске духовне академије и Петроградског универзитета. У условима крајње оскудице, прогањани и стално праћени од представника атеистичког режима и власти, они су предузимали херојске напоре да би сачували ту искрицу богословске науке.

Михаил Гундјајев школовао се на Вишим богословским курсевима до пролећа 1928. године, пошто су у јесен те године они били затворени, после чега је Михаил добио позив за армију. По завршетку двогодишњег служења војног рока вратио се у Лењинград са намером да се упише на Медицински институт. Међутим, испоставило се да је једина школска установа у коју је могао да се упише после школовања на Богословским курсевима била Механичко-техничка школа.

Година 1933. постала је преломна за Михаилову судбину. У пролеће те године завршио је техничку школу и почео да ради као конструктор у лењинградској фабрици „Калињин“. У јесен се уписао на Лењинградски индустријски институт. Тада је срео своју будућу супругу Раису Владимировну (рођену Кучин), студенткињу Института за стране језике. Са Михаилом се она упознала у храму Кијевског подворја[□], где су обоје појали у црквеном хору. Патријарх Кирил се овога сећа на следећи начин: „Отац је појао суботом, недељом и о празницима у хору Кијевског подворја у Петрограду, које се налази на Кеју пуковника Шмита (мислим да се пре револуције тај кеј звао Николајевски кеј). Ту се за певницом он упознао са мојом мајком, која је тада такође студирала и радила, а у слободне дане певала је у црквеном хору. Неколико дана уочи свадбе отац је био ухапшен и депортован на Колиму. Он је био један од оних који су својим робијашким радом подизали колимски крај. Брак је био закључен тек након татиног повратка. Зато су они у брак ступили доста касно – и оцу и мајци било је скоро тридесет година.“

О околностима у којима је његов отац ухапшен Патријарх Кирил говори: „Неколико дана пре свад-

бе родитељи су у филхармонији слушали Бахову *Пасију*. Изашли су, а отац је под утицајем те музике говорио: *Знаш, имам утисак да ће ме ухапсити*. Мама је узвратила: *Како можеш тако нешто говорити! Та за неколико дана ће свадба!* Он ће на то: Током читавог концерта није ме напуштало осећање да ћу бити ухапшен. Отпратио ју је до куће, затим је дошао до своје куће, угледао аутомобил испред ње. Тада је аутомобила у Лењинграду било веома мало, и он је схватио да су дошли по њега. Попео се до стана, и заиста, ту су већ били представници одговарајуће службе. Ухапсили су га, извршили преметачину и нашли у стану белешке из теологије које је он састављао док је учио. У њима је реч *Бог* била написана великим словом. Те белешке биле су довољне да буде ухапшен.“

Тако су, дакле, белешке које су код Михаила остале од доба када се школовао на Богословским курсевима постале главни доказ оптужбе за антисовјетску делатност. На саслушањима иследник је од Михаила покушавао да изнуди признање да је намеравао да организује атентат на Стаљина, претећи му да ће бити стрељан, али овај је упорно одбијао да то призна. За време саслушања Михаил је питао: „Кажите ми, молим Вас, како један студент који живи у Лењинграду уопште може да планира атентат на живот вође настањеног у Москви, чији се кабинет налази у Кремљу и који је тамо стално под надзором службе безбедности?“ Иследник је рекао: „Баш зато

нам испричајте како сте то желели да учините?“ И предложио му је да потпише да се слаже са наводима из оптужнице, обећавајући да му у том случају следи само нека мања казна затвора, али не и стрељање. Михаил је рекао: „Боље ме одмах стрељајте – никада нећу потписати такву оптужницу!“

25. фебруара 1934. године Михаил Гундјајев осуђен је на три године казнено-поправног логора и депортован на Далеки Исток. Патријарх Кирил о овоме говори: „Када сам био постављен за епархијског архијереја Смоленске епархије, чим сам допутовао у Смоленск, посетио ме је глумац из локалног драмског позоришта, који је рекао да је његов отац робијао заједно са мојим оцем. Најпре му нисам поверовао, али он ми је показао писма у којима његов отац описује путовања из Лењинграда на Колиму, говори о томе како су их депортовали на исток у вагонима препуним људи који су сви до једног били у тешком стању. Међутим, међу њима се нашао неки чудан младић, Миша Гунђајев. Био је радостан и весео, лице му је блистало. Када би га упитали: *Па чему се то радујеш?* – говорио би: *А зашто бих се жалостио? Нису ме ухапсили због злочина него због оданости Господу*. Такво радосно стање духа успео је да сачува током читавог свог живота. Био је веома добар и једноставан човек, човек дубоког духовног и молитвеног живота. И наравно, био је веома снажан... Чак и док се сећао времена заточеништва, увек је налазио лепе речи за људе који су га тамо окруживали.“

Уочи нове 1937. године Михаил је био ослобођен из заточеништва, вратио се у Лењинград. Радио је у лењинградским предузећима – најпре као варилац, затим као технолошки техничар и најзад као конструктор и начелник погона. Када је јуна 1941. године избио рат, Михаило је радио као главни механичар у једној војној фабрици.

8. септембра 1941. године отпочела је блокада Лењинграда. 22. децембра начелник Штаба војне морнарице Немачке издао је директиву бр. 1601 под називом „Будућност града Петрограда“, где се говорило: „Фирер је донео одлуку да град Петроград буде избрисан са лица земље. После пораза Совјетске Русије, даље постојање тог највећег насељеног места за нас није ни од каквог интереса... Потребно је да се град окружи тесним обручем и да путем артиљеријске ватре из оруђа свих калибара и непрестаног бомбардовања из ваздуха буде сравњен са земљом. Ако услед стања које настане у граду буде молби за предају, оне ће бити одбачене, пошто проблеме везане за опстанак становништва и његово снабдевање намирницама у граду ми не можемо нити смо дужни да решавамо. У овом рату, који се води за право на постојање, ми нисмо заинтересовани за очување макар и дела становништва.“

Блокада северне престонице трајала је 871 дан. Град је практично био одсечен од осталог дела земље и редовно се налазио под артиљеријском палбом. Међутим, већина људи није погинула од артиљеријске палбе него од глади и исцрпљености. Број жртава блокаде Лењинграда, по различитим

подацима, све у свему, износи између пет стотина хиљада и милион људи (на Нирнбершком процесу спомињана је цифра од 631000 жртава). Нарочито је била тешка зима 1941/42. године, када су изгладнели људи умирали на улици, а специјалне погребне службе односиле су на стотине лешева.

Првих месеци блокаде Михаил је учествовао у изградњи одбрамбених утврђења и убрзо је доспео у стање потпуне исцрпљености. Патријарх Кирил сећа се да је његов отац чудом избегао смрт од глади: „Довезен је у болницу, и лекар је, брзо прегледајући доване пацијенте, помислио: *Овај је већ мртав*. Рекао је да се леш однесе у мртвачницу, међутим, мртвачница је била препуна, тако да је очево тело било остављено у ходнику. Следећег јутра, медицинска сестра која је пролазила туда случајно је дотакла ћебе и видела да се зеница тобожњег покојника сужава на светлости. Почела је да вришти, и то је спасло оца: у то време би обзнањивање једне такве чињенице – да је жив човек послат у мртвачницу – могло довести до жалосних последица по одговорне. Отац је добио појачану исхрану како се цела ствар не би разоткрила. Тако је преживео. Међутим, био је у таквом стању да није могао ни да служи у армији, ни да буде ангажован на јавним радовима. Као стручњак био је послат у Нижњи Новгород, где је обављао технички пријем тенкова Т-34. До самог Дана Победе налазио се на тој дужности.“

У годинама рата изменила се политика совјетске државе према Цркви. Већ првог дана рата Митрополит Сергије обратио се народу са ватреним апелом да устане у одбрану Отаџбине и призвао Божији благослов на совјетску војску. Патриотски став Цркве није остао непримећен, и већ 1942. године прогони Цркве почели су слабити. Заступањем Митрополита Сергија извесни архијереји били су враћени из прогонства и упућени на своје катедре. Извршене су и хиротоније нових епископа. Преломни моменат у судбини Цркве представљао је сусрет Стаљина са Митрополитом Сергијем Страгородским, Митрополитом Алексијем Симанским и Митрополитом Николајем Јанушевичем, уприличен 4. септембра 1943. годи-

не на иницијативу самог диктатора. Митрополити су говорили о неопходности сазивања Архијерејског сабора ради избора Патријарха и Синода, о отварању духовних школа, о издавању црквених часописа, о ослобођењу архијереја који су се налазили у тамницама и у прогонству. После четири дана од тог сусрета, 8. септембра, у Москви је одржан Архијерејски сабор на коме је Митрополит Сергије изабран за Патријарха. После његове смрти, године 1944. на патријарашки трон узведен је Митрополит Алексије.

Период од септембра 1943. до почетка Хрушчовљевих прогона крајем 50-их година за Руску православну цркву представљао је епоху делимичног обнављања онога што је било разорено и уништено у годинама Стаљиновог терора. Држава је и даље била атеистички оријентисана, и Црква је и даље деловала изван јавног живота. Међутим, отворени прогони били су привремено прекинути. На територијама које су окупирали Немци многе православ-

не парохије су обновиле своју делатност, а када је Црвена армија ослободила те територије, те парохије више нису затваране.

У послератним годинама запажа се квантитативни успон Руске православне цркве: на дан 1. јануара 1949. у епископату је било 73 архијереја, број активних храмова попео се на 14447, манастира 75, деловале су две духовне академије и осам богословија. Међутим, почев од 1948. године, храмови су се поново почели затварати и поново је отпочело хапшење свештенства.

Измене у положају Руске православне цркве учиниле су могућним испуњење заветне маште Михаила Гундјајева да постане свештеник. Године 1947. он је написао молбу за рукоположење и упутио је Митрополиту лењинградском Григорију Чукову. Митрополит је одговорио: „Ако заисте желите да замените свој стан у Лењинграду за становање у најудаљенијој парохији лењинградске епархије, у селу Петрова Горка на граници са псковском облашћу, рукоположићу Вас. Међутим, немојте рачунати на служење у самом Лењинграду – зато отидите да се посаветујете са сугругом“. Михаило се посаветовао са Раисом и прихватио понуђене услове.

16. марта 1947. године Митрополит Григорије рукоположио га је у чин свештеника, али га није упутио на најудаљенију парохију него у храм Смоленске иконе Мајке Божије на Васиљевском острву. Године 1951. отац Михаил био је премештен у храм Светог Преображења Спасовог; године 1957. унапређен је у чин протојереја, а 1959. постављен за помоћника архијерејског намесника. Године 1960. био је премештен у храм Александра Невског у Красном Селу, а 1970. постављен за настојатеља храма Светог Серафима у Лењинграду. Године 1972. протојереј Михаил Гундјајев постао је старешина храма Светог Николаја Чудотворца на Великој Охти.

Овај списак места службовања изгледа прилично пристојно, међутим у суштини служење протојереја Михаила у годинама Хрушчовљевих прогона ни издалека није било једноставно. Његово често премештање са једне парохије на другу било је узроковано тактиком власти, које нису дозвољавале да се свештеник укорени на једном месту и да се око њега окупе духовна чеда. Осим тога, власти су вршиле велики финансијски притисак на свештенослужитеље. Патријарх Кирил се сећа: „У то време декларативно је био прокламован благонаклон однос државе према Цркви. Међутим, атеистичка суштина државе није се мењала, и идеолошка борба са религијом је настављена. Један од облика те борбе био је материјално исцрпљивање свештенства. У Лењинграду је против многих свештеника и читавих парохија била спроведена велика кампања. Као жртве су обично изабирани свештеници који су уживали популарност у народу. Њима

је реонски финансијски сектор достављао налоге за уплату пореза чији је износ био астрономски и који је по пет стотина и хиљаду пута превазилазио реалне могућности и свештеника и парохије. На челу тадашњег Градског финансијског одељења налазио се син свештеника Мансветова. Он је сматрао да *попове треба угушити рубљама*. Узео би било коју цифру, што би се рекло *како му дуне*, и казао би неком свештенику: *Ваш годишњи приход је толики и толики, а морате да платите порез у висини од 51 посто*. Свештеник би био дужан да плати тај порез у висини од 51 посто од тог наводног годишњег дохотка.

„Тако је – наставља Патријарх Кирил своје казивање – у рејонски финансијски сектор био позван и мој отац. Било му је речено да је згрнуо некакву фантастичну суму новца и да би морао платити 120000 рубаља на име пореза. За то доба ово је била незамислива свота. Отац није имао никаквих реалних могућности да исплати ту суму. Дошло је до суђења, отац су осудили на враћање дуга. Пописана нам је целокупна имовина, и ми смо практично живели од онога што су нам добри људи доносили. Неко би донео хлеба, неко брашна, неко мало харинге, неко шећера. Оцу би могли нанети зло, чак би га могли ликвидирати уколико не би уплатио тај новац. Тада су његови пријатељи, познаници, међу њима и лењинградски интелектуалци, неки професори, академици, научници, поједини свештеници, почели да скупљају средства како би он могао платити тај порез. И успели су. Али током читавог живота отац је и касније враћао дугове, а касније сам и ја враћао очеве дугове. Раздужили смо се тек када сам, већ у чину архимандрита, кренуо у Женеву као представник Московске Патријаршије.“

Патријархова сестра Јелена сведочи: „Уопште ми није јасно како смо преживели. Сишла бих до улазних врата и на кваки бих увек затекла мрежицу са намирницама. Доносили су их наши парохијани – људи са веома скромним примањима. Најчешће бих у њој затекла харингу и векну хлеба.“

Напоредо са служењем на парохијама, отац Михаило наставио је да проучава богословске науке. Године 1961. завршио је Лењинградску духовну семинарију, а 1970. Лењинградску духовну академију. Са 63 године одбранио је дисертацију и стекао титулу магистра богословља. Преминуо је 13. октобра 1974. године у Лењинграду. Кроз десет година, 1984., умрла му је супруга.

У породици протојереја Михаила и Раисе било је троје деце: Николај, Владимир и Јелена. Сви су они рођени 40-их година, и разлика између најстаријег сина и најмлађе кћерке износила је девет година. То је била јака, сложна и дубоко религиозна породица. „Имао сам дивну породицу“, – говори Патријарх Кирил. – „Не сећам се ни једне једине свађе међу родитељима. Живели смо у комуналном стану[□] на Василевском острву. Врата нашег стана никада се нису затварала, људи су нам често долазили.“

Старији син протојереја Михаила, Николај, завршио је Лењинградску духовну семинарију и Академију и остао је при Академији као предавач, касније је постао и професор, а годину дана вршио је и дужност ректора. Данас је протојереј Николај професор Петроградске духовне академије и старешина Храма Светог Преображења Спасовог.

Кћер протојереја Михаила Јелена годинама је радила у библиотеци Лењинградске духовне академије. Данас се она налази на челу школе при Академији и једне православне гимназије.

Из књиге: Архиепископ Волоколамский Иларион (Алфеев), *Патријарх Кирилл: живот и миросозерцање*. Эксмо, Москва, 2009, 558 стр.

Превод с руског: Др Ксенија Кончаревић

ЕСХАТОЛОШКЕ ПЕРСПЕКТИВЕ КОСОВСКОГ ЗАВЈЕТА

Када небо додирне земљу вријеме прелази у вјечност, смртно се обесмрћује и постаје непролазно. Земаљско при том не губи од својих особина, само га сила свише заогрће плаштом непропадљивости, показује се на дјелу да постоји ипак дубљи смисао постојања свијета и човјека у њему. Тај сусрет – додир догађа се превасходно у човјековом срцу. У њему је средиште човјековог свијета. До таквог сусрета дошло је и на бојном пољу, жртвеном пољу косовском. Срце кнеза Лазара постаде жижка српског националног бића и путоказ каснијим покољењима.

На Косову није јединствено, непоновљиво и несавидно само Поље него и Земља и Небо. Отуда је оно као ниједно друго, и над и под њим остаје небо. Оно је небо само!

Поље није ништа друго до символ боја, непрестане борбе. Војна немоћ једне и свемоћ друге војске даје потпуно другачију перспективу самој борби. Смисао борби не нуди нада у позитиван исход, она се готово показује узалудном – смисао је скривен у тајновитости прегнућа и жртви за ближњег, бојовници су загледи на бољи, виши поредак и свијет вриједности. Духовни оријентир остаје не-

сводив свакодневной логици, овосвјетском начину размишљања. Високи духовни увид расвјетљава ову борбу на нивоу свеопште борбе између добра и зла.

Косовски подвиг кнеза Лазара одраз је Христовог голготског страдања којим побјеђује свијет. Голгота није друго до победа добра над злом. Тачније – незабиљежен тријумф добра.

Поље је љуштурса у оквиру које се одиграва кључна битка. Поље је мјесто сусрета, мјесто остварења и испуњења истинске човјечности.

Неслога великаша, проистекла из сластољубља и властољубља самих велможа додатно позиционирају и јачају улогу коју има да одигра Кнез косовски. Њихова ослабљеност контрастира духовној чистоти и непомућености честитог Кнеза.

По свој прилици, коријене Лазареве окренуто-сти небеским вриједностима, требало би тражити у духовној „заоставштини“ пророка Амоса, заштитника његовог дома. И он живи у сличним приликама. Зато и ражалашћен биљежи сурову истину и опустјелост срца ондашњих Израјљаца. Суровој стварности нуди излаз једино у повратку Богу и његовим заповијестима. Посебно опомиње властодршце: „Тешко безбрижнима у Сиону и онима који су без страха у гори Самаријској, који су на гласу између поглавица народима, на којима долази дом Израјљев“ (Амос 6, 1).

Кнез Лазар отјеловљује основне принципе духовног живота: потребно је најприје очистити себе самог, савладати свако зло у себи. То је почетак сваког духовног дјелања. Нема подвига без чистоте унутарњег бића сваког човјека. Духовна бистрина услов је испуњењу човјечности. Лазарев завјет – Косовски завјет, свјесно и одлучно стајање на страни истине Божије, бирање непролазног Небеског царства – заправо је сјеме *новог живота* – живота окренутог истинским хришћанским вриједностима, вјерности Богу, прецима, истинском човјештву – и као такав даје историји нови смисао и пуноћу. Суштина косовског завјета је одређење за живот, а не за смрт. То је својеврстан завјет човјека са Богом.

С друге стране, историјским оком посматрано, крај немањићке династије, крај преткосовског циклуса, те почетак владавине династије Лазаревића – контекстуално се може гледати подлога, камен-темељац за наредну етапу српске државничке повијести. И ту је од пресудне важности улога кнеза Лазара, родоначелника лозе.

Народна књижевност косовског циклуса препуна је славе и величања Лазаревог славног подвига. Сјетимо се само оних ријечи њему упућених: „богопознања пучина и мудрости дубина“. Ту видимо колико је свеобухватно то његово одређење. Како од обичног појединачног акта прераста у општељудски, хришћански чин. Постаје специфични, уникатни кодекс понашања. Лазар уводи „људскост“

као категорију у христољубиво војинствовање. Борба за отаџбину има смисла једино ако је истовремено то и борба за небеску отаџбину. На земљи се води борба за Небо. Какво оружје носиш, такву борбу водиш и таквом се исходу надај – порука је „мужева храбрих и добрих“, косовских јунака.

Небеску логику својим одређењем за царство Небеско Лазар оваплоћује до краја, без остатка. Оно постаје оријентир српском народу – у целини посматрано. Лазарево одређење за небеско заправо је одјек одбацивања земаљског родитеља српске нације и културе – Светог Саве. Њихов пут је пут правог човјека. Пут достојан човјека. Они свједоче да је човјек створен за вјечност, а вјечност се улива у човјека који страда за истину и правду Божију. Лазар с небеским заштитником вапије: „Тражите добро а не зло, да бисте били живи“ (Амос 5, 14). Најдубљи смисао човјековог постојања, смисла његовог бића, скривен је у достизању вјечности и бесмртности. Изван тога све је варка и опсена. Христова побједа над смрћу, образац је сваке побједе над смрћу и задобијања бесмртности. Христос се жртвује за живот свијета (Јн. 6, 51), ту Лазар црпи основне принципе философије живота. На његовом светом примјеру то најбоље учавамо. Лазар је устоличен у нови идеал хероја и светитеља истовремено. Од њега и

врлине добијају друго свјетло. Витештво, јунаштво, човјекољубље, себежртвовање васкрсавају Лазаревим јуначким дјелом.

Лазарева загледаност у будућност, „сјећање на будућност“ коријен је његовог одређења за Царство небеско. Царство Божије, коме стреми Лазар је у заједништву човјека са Богом, али и другим човјеком. Из љубави према другом човјеку настаје заједница. Зато је његов примјер тако далекосежан и универзалан, људски. Човјечност Лазарева је есхатолошки интонирана. Свети Оци свједоче да је догађај будућности у ствари будуће Царство Божије. А символ тог долазећег царства је Литургија. Свештени сабор свештенослужитеља и вјерника. У ту литургијску реалност загледан је Великомученик Косовски. Зато он и „причести и нареди војску“, не би ли спремни отишли у сусрет Створитељу. Ту су разлози његовог одређења и гранична линија српске историјске свијести и савјести.

Непознати Раваничанин

ДРУГИ КАНОН СВЕТОМ (глас осми)

Песма пета

Нека се покрене да хвали сваки језик тебе
што свекрасни вођа сабора био јеси
што овај доведши напасао га јеси на пашњаку
живота
што заступник његов у животу и после смрти
јавио си се
што за њега подвиза се до смрти.

Стаду христоимеником под руководством
твојим
У најезди звери не најамник
Већ пастир добри био јеси,
Заповест пастиреначелника постара се да
испуниш
И с грабитељима стада Христова борећи се,
убијен би.

Свећу светлећу по дану и по ноћи, Лазаре,
Твоје часне и светлозарне мошти стекавши
Црква се весели просветљавана данас, Лазаре,
Коју озго примио јеси Духа Светога осећењем,
Од којих и лажи сваке како беже гледа
И тебе прославља.

Преузето из: Стара српска књижевност у 24
књиге, *Списи о Косову*, Београд 1993

МЛАДЕНОВАЧКА „КРВАВА ЛИТИЈА“

Најпре крв у Београду, па крв у Бијељини, па крв у Сарајеву, па крв у Младеновцу, па, како чујем, синоћ крв у Ваљево! О, Боже велики, какви су греси наши, да нас све ово постигне? Ако су Срби морали гинути у рату, зашто да гину у миру? Ако су нас убијали непријатељи, зашто да нас убијају православни синови?

Одломак из беседе Светог Николаја Жичког изговорене у недељу 29. августа 1937. године у Горњем Милановцу.

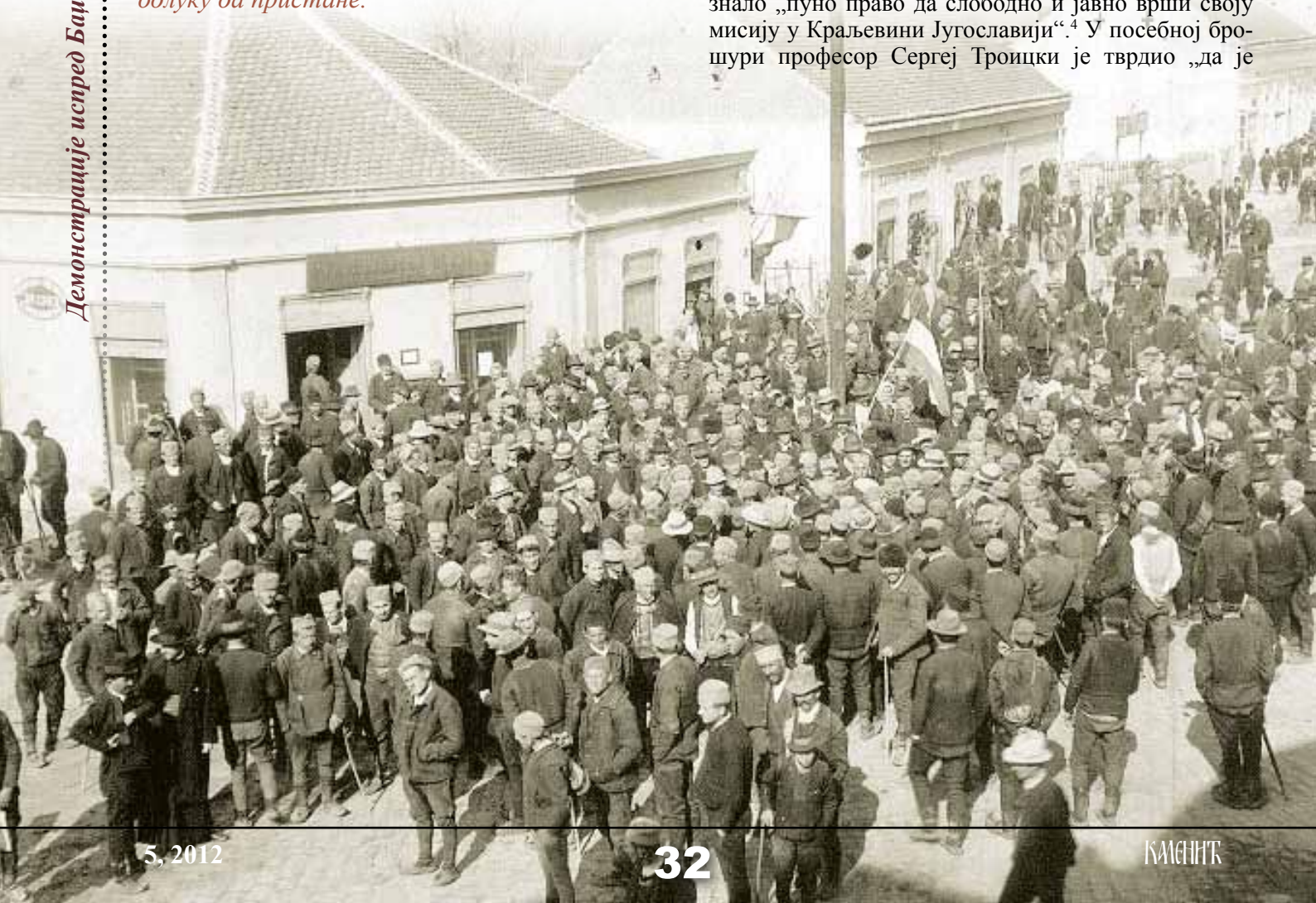
Конкордатска криза или Конкордатска борба је назив за верско-политичку кризу у Краљевини Југославији која се распламсала 1937. године. Министар правде Људевит Ауер је потписао конкордат у Риму 1935. године. Новембра 1936. Намесништво је издало указ којим је овластило Владу Стојадиновић-Корошец-Спахо да Конкордат упуту Народној скупштини на усвајање. Децембра 1936. године Архијерејски сабор упуту је влади меморандум са поруком да Српска православна црква не може на такву одлуку да пристане.

Увод

Кнез Павле је по преузимању намесничке дужности обећао да ће Римокатоличкој цркви у већој мери изаћи у сусрет. Први потези Стојадиновићеве владе ишли су у том правцу. По Стојадиновићевом налогу, министар правде Људевит Ауер пре поласка за Рим посетио је патријарха Варнаву (Росића); текст конкордата био је достављен српском патријарху, али СПЦ није консултована о овом питању. Министар Ауер је потписао конкордат у Риму, 25. јула 1935. године.¹ О потписивању конкордата, Стојадиновићева влада и Ватикан издали су своја саопштења. Ни југословенска, ни ватиканска страна текст Конкордата нису ставиле на увид јавности.² Потписивање Конкордата прошло је без реакције у југословенској јавности. Пошто је, почетком новембра 1936, Намесништво издало указ којим је овластило председника Владе да Конкордат упуту Народној скупштини, реаговао је Архијерејски сабор поменути саопштењем, са поруком да Српска православна црква не може на такву одлуку да пристане.³

Уследиле су и расправе у стручним круговима, које су путем књига, брошура, студија и новинских чланака пренете широј јавности. Посебну пажњу изазвала је примедба која се односила на први члан уговора по коме би се Римокатоличкој цркви признало „пуно право да слободно и јавно врши своју мисију у Краљевини Југославији“.⁴ У посебној брошури професор Сергеј Троицки је тврдио „да је

Демонстрације испред Бацакове куће

пројекат Конкордата дао Католичкој цркви мисионарски карактер, као да је Југославија непросвећена незнабожачка земља“.⁵ Тек од марта 1937. године у Народном представништву, борба око Конкордата се распламсавала, неколико месеци пре него што је његова ратификација стављена на дневни ред. Од пролећа 1937. свештенство и опозиција, ослањајући се на опозиционе говоре у Скупштини, развили су кампању против Владе. Стојадиновић је покушавао да парира кампањи која се захуктавала. Пред Светим синодом у Патријаршији изнео је све разлоге којима су његови претходници били руковођени у питању Конкордата. Наводећи да је Конкордат дело краља Александра, и да Намесништво жели његову ратификацију, он је напомињао да је и Никола Пашић закључио Конкордат како би придобио Ватикан за идеју о уједињењу Јужних Словена.⁶ Гледајући како се око Српске цркве скупљају сви противници режима Стојадиновић је питање Конкордата схватио као

и грађане да у формираној литији, после молепствија у Саборној цркви, прођу главним београдским улицама и моле се за оздрављење оболелог патријарха Варнаве. У општој тучи наоружане жандармерије с једне стране, и свештенства (у одежама и мантијама) и грађана с друге стране, највише је страдало чело поворке, посебно епископ шабачки др Симеон Станковић, који се после низа удараца од жандарских кундака, нашао раскрвављен и онесвешћен на гранитној коцки Улице краља Петра.⁸ Била је то кулминациона тачка тзв. Конкордатске кризе. Политичка борба око Конкордата се наставила. Кнезу Павлу је упућен меморандум Светог синода у коме се тражило да одмах Краљевска влада др Милана Стојадиновића поднесе оставку и да се Конкордат скине са дневног реда.⁹ Стојадиновић није хтео да одустане од ратификације Конкордата. Притисци на посланике да не гласају за Конкордат вршени су с разних страна – од Цркве до опозиционара.

питање свог угледа као шефа владе. Иначе, највећи противник Конкордата био је свакако патријарх Варнава (Росић). То је потврдио и у новогодишњој посланици за 1937. годину, чије су штампање власти забраниле, бојећи се патријарховог утицаја на јавност.⁷ Како је нарастала Конкордатска криза његово здравље је бивало све лошије (у јавности се сматрало да је отрован), иако је имао 57. година што је још више подгревало политичку атмосферу.

Крвава литија

За 19. јул 1937. године, када је била заказана седница Скупштине о Конкордату, било је заказано и друго молепствије за оздрављење оболелог патријарха (прво молепствије је одржано 25. јуна). Полиција је забранила скуп. Литија је требало да крене од Саборне цркве у Београду до храма Светог Саве. Жандармерија је грубо спречила свештенство

Увече, 23. јула 1937. године, Конкордат је у Народној скупштини изгласан са 167 гласова, уз 129 против.¹⁰ Требало је да буде изгласан у Сенату, у коме је влада лошије стајала. Међутим, овако извојевану победу Стојадиновић није могао да потврди и у Сенату. Још исто вече, Стојадиновић је пред посланицима ЈРЗ објавио да ће се неко време сачекати са изношењем Конкордата пред Сенат.¹¹ У ноћи између 24. и 25. јула, дан по изгласавању Конкордата у Скупштини, умро је у својој 57. години патријарх Варнава, што је још више пореметило односе Српске православне цркве и државе. Свим члановима владе,

осим министра војног генерала Марића, било је забрањено да присуствују сахрани. Патријарх је сахрањен 3. августа 1937. године. У међувремену одржана је ванредна седница Светог архијерејског сабора.

Сукоби у Младеновцу

После гласања у Скупштини, 1. августа 1937. године, Свети архијерејски синод једногласно је донео одлуку о екскомуникацији министара и посланика православне вере, који су гласали за Конкордат и они су искључени из Цркве.¹² Председник владе Стојадиновић је тражио да се укине екскомуникација, што Црква није учинила. После ових догађаја десила се највећа трагедија у Младеновцу између два светска рата. Одлука о екскомуникацији се односила и на посланика ЈРЗ из Младеновца – Милана Бацака.

У таквој атмосфери 15. августа 1937. организоване су демонстрације против Конкордата у Младеновцу које ће се завршити много трагичније него оне у Београду од 19. јула.

Тог дана заказан је сабор у младеновачкој Цркви, а жандармерија је блокирала читаву варош не дозвољавајући долазак сељака из околине у град. Ипак, велики број људи је преко башта и кукуруза ушао у град, и окупио се око Цркве.¹³ Пошто је одслужена Литургија и одржана проповед, прочитан је списак оних који су искључени из Цркве. Народ је гласно негодовао против народног посланика за срез младеновачки Милана Бацака, узвикујући: „Доле Бацак, доле издајник.“¹⁴ Приликом изласка из Цркве народ је чекао захтевајући да се формира литија, да се пође до споменика српском војнику у центру града и одржи парастос изгинулима у рату. Свештеник Александар Поповић, као старешина цркве изјављује народу да не сме да одежде и барјаке, јер му је полицијска власт то изричито забранила, а нарочито обављање литије.¹⁵ Државна застава налазила се на улазу у храм. Народ је исту узео и формирао сам поворку и пошао ка главној улици. Са народом је кренуо и свештеник Светозар Ескић без одежде, а отац Александар је отишао у свој стан који се налазио преко пута Цркве. Приликом доласка на Житни трг гласно се протествовало против Бацака, Конкордата и владе. У том тренутку вршилац дужности начелника Бошко Манојловић је алармирао жандаре, који су трчећи кроз улице и дворишта ушли у двориште породице Бацак. Једно одељење од 12–13 жандара склонило се иза споменика српском војнику у центру Младеновца. Испред споменика је постављена државна застава, а процењује се да је било окупљено око 2000 људи. Први говорник био је Чеда Јоцић, адвокат из Младеновца, који је позвао народ у свом говору да чува и брани Свету Цркву и веру, осуђујући конкордат и све оне који га желе. Након њега говорио је Мика Ђорђевић, трговац и бивши народни посла-

ник, који је на крају говора замолио народ да се у миру и реду разиђе. Народ је почео да се разилази, када се појавио Михајло Јанићијевић, студент из Умчара, почевши темпераментно да говори, што је утицало на то да народ престане да одлази.

Тада је Милан Станкић, који је био лични секретар код Бацака и књиговођа његовог завода, извадио револвер и почео да пуца у државну заставу, која је била окренута наопако тако да је испала хрватска застава, узвикујући: „Доле Хрвати!“, „Живела влада!“, „Живела Јереза!“¹⁶ После тога је побегао ка Бацаковој кући и успут се сакрио у једном од околних дворишта. Народ је разјарено кренуо за њим и камењем и ћерамидом почео да разбија прозоре Бацакове куће. У том моменту из дворишта те куће, иза оgrade, изашао је одред од двадесетак жандарма под командом поручника Душана Седлара, који је имао задатак да обезбеђује кућу посланика ЈРЗ.¹⁷ Жандарми су направили кордон према маси, али је притрчао извесни Богосав Дрлупски (Миловановић) и отео једном жандарму пушку, а онда је неко у насталој гужви ударио Седлара каменом. Жандарми су на команду прво испуцали упозоравајући плотун у ваздух. Демонстранти су тада кренули на жандарме, а Седлар је извадио револвер и командовао: „Клекни, плотун у месо!“ Пали су одмах мртви: Милован Кузмановић, земљорадник из Јагњила, и Љубомир Спасојевић земљорадник из Кораћице. Маса је већ почела да се бори са Седларевим жандармима када је с леђа пристигао још јачи одред полиције под командом поручника из Београда, такође пуцајући „у месо“. Тада је настао стампедо, а на крају, на рашчишћеном простору, остала су три мртва и много рањених.¹⁸ После борбе, свештеник Светозар Ескић је помагао да се тешки рањеници сакупе и упуте возом за Београд.

На путу је још један рањеник издахнуо.¹⁹ Запамћено је да ниједан од браће Бацак није виђен у Младеновцу за време ових немира.

Бојећи се даљег заштравања односа са најбројнијом Црквом у држави, и губитка тако важног ослонаца за пољуљани режим, Стојадиновић је повео политику помирења, па је пројекат Конкордата дефинитивно скинут са дневног реда Сената 19. октобра 1938. године. Тачку није ставила ни друга страна потписница Конкордата. Своје незадовољство што уговор није ратификован Ватикан је изразио 16. децембра 1937. године кроз речи папе Пија XI, који је на свечаном конзисторијуму поводом устоличења нових кардинала рекао: „Доћи ће дан, а волео бих да то не морам казати, али сам дубоко уверен, доћи ће дан када неће бити мален број душа које ће зажалити што нису широкогрудо, великодушно и активно примиле тако велико добро као што је оно које је заступник Исуса Христа нудио њиховој земљи, и то не само ради црквеног и верског мира нације, но и ради њеног социјалног и политичког мира.“²⁰

Након што је за патријарха изабран дотадашњи митрополит црногорско-приморски Гаврило (Дожић), Краљевска влада је повукла Конкордат са дневног реда. Тада је Црква одлучила да укине одлуку о екскомуникацији. Пошто су се чланови владе и Парламента покајали због неодговорног деловања на штету своје Цркве, дошло је до њиховог повратка у окриље СПЦ, а тиме и посланика из Младеновца – Милана Бацака. Догађаји од 15. августа 1937. године у Младеновцу, као и они широм Краљевине Југославије током Конкордатске кризе, доказ су да је свако мешање државе у црквена питања контрапродуктивно. Као што је данас, седам деценија од почетка Другог светског рата и свега што се дешавало на територији НДХ, јасно да су сви покушаји давања неоснованих привилегија Римокатоличкој цркви били узалудни.

Марко Јефтић

напомене :

¹ Муџић, I, *Katolička crkva u Kraljevini Jugoslaviji*, Split, 1978, 52.

² Исто.

³ Син. пов. бр. 208/зап. 1552 од 9. децембра/26. новембра 1936. године.

⁴ Петровић М. *Конкордатско питање Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца*, Београд 1997, 46.

⁵ Троицки С. „Неуспела заштита конкордата“, у: *Гласник Српске Православне Патријаршије*, 3-4/1937, Београд, 1937, 70.

⁶ Стојадиновић М. *Ni rat ni pakt*, Beograd, 2002, 520.

⁷ Мишина Ђурић В. *Варнава патријарх српски*, Београд, 2010, 173.

⁸ Син. пов. бр. 543/зап. 885 од 22/9. јула 1937. године.

⁹ Исто.

¹⁰ Дневни лист Политика, број 10474 од 24. јула 1937. године

¹¹ Вуковић, С, „Улога Ватикана у разбијању Југославије“, у: *Социолошки преглед*, vol. XXXVIII (2004), no. 3, Београд, 2004, 427.

¹² Син. пов. бр. 562/зап. 917 од 3. августа/21. јула 1937. године. У одлуци стоји: „Сви они посланици који су гласали за конкордат предати су Црквеном суду уз претходно ускраћивање истима свих црквених почести до решења Црквеног суда, с тим да свештеник не може улазити у куће тих лица ради вршења свештенорадње, без претходног одобрења свог Архијереја.“

¹³ Извештај бр. 212, Начелства вароши Младеновац о немирима од 15. августа 1937.

¹⁴ Исто.

¹⁵ Исто.

¹⁶ Исто.

¹⁷ Исто.

¹⁸ Исто.

¹⁹ Исто.

²⁰ Дневни лист *L'Osservatore Romano* од 17. децембра 1937. године. *L'Osservatore Romano* (срп: Римски посматрач) је полуванични ватикански дневни лист на италијанском, док на другим језицима излази недељно.

ПУСТИЊСКИ ОЦИ И ИСКУСТВО СПОЗНАЈЕ САМОГ СЕБЕ

Кратак интервју који је Жан Клод Ларше (Jean-Claude Larchet), патролог и православни теолог, дао француским часопису La Croix, 9. априла 2012. године

ПИТАЊЕ: Какви су трагови сачувани о духовном животу „пустињских отаца“?

Ж. К. ЛАРШЕ: Познати су нам они (трагови) који су сачувани захваљујући „апофтегмама“. Апофтегме су кратки поучни текстови који преносе речи и величанствена дела „пустињских отаца“. Неке од њих су, у ствари, одломци из списка Светих Отаца, као онај Евагрија Понтијског, или Макарија Великог. Многи од њих су и несебично, живом речју, поучавали све оне који су им долазили. С почетка V века, састављене су збирке поука и аскетских искустава.

ПИТАЊЕ: Шта је њихова главна карактеристика?

Ж. К. ЛАРШЕ: Оне су писане у краткој и језгровитој форми и погађају суштину. У њима, Свети Оци користе симболе, слике, парадокс што још више даје на снази њиховом изразу. Изреке у њима одишу расположењем и свежином, испуњене су великом мудрошћу и увек су конкретне и једноставне, блиске Јеванђељу. Управо их то чини разумљивим и прихватљивим.

Најчешће, апофтегме представљају одговор једног од Светих Отаца упућен посетиоцу који је дошао по „реч спасења“ или савет који се тиче његовог духовног живота. Овај одговор јесте упућен појединцу, ипак, он је у исти мах упућен и свакоме од нас.

ПИТАЊЕ: У чему се види њихова актуелност?

Ж. К. ЛАРШЕ: Парадоксално, ови Свети Оци су живели у приликама сасвим другачијим од наших данас. Обитавали су у пустињи бежећи од света, постећи на води, једући и спавајући оскудно. Ипак, све оно о чему су они писали давно, данас је и те како актуелно. У потпуном миру, у самоћи, окренувши се свом духовном животу, све ради очишћења од греха

и страсти, стекли су ванредно искуство спознаје самог себе као и руковођења собом.

Они су истински и драгоцени лекари душа у излечењу од страсти. На пример, туга и очајање управо су блиски ономе што данас називамо депресијом. Свети Оци су до детаља анализирали различите појавне облике туге (ону која је везана за фрустрацију због неостварених жеља, фрустрацију због гнева или ону услед деловања демона и, коначно, тугу чији нам мотиви нису сасвим јасни), и давали су за сваки облик понаособ савет за излечење.

ПИТАЊЕ: У вашој књизи говорите о терапеутској концепцији спасења код Светих Отаца.

Ж. К. ЛАРШЕ: Ова, данас веома присутна димензија, за хришћане је од суштинског значаја... Јер код „пустињских отаца“, спасење не сме бити схваћено кроз искупљење већ управо као истинско излечење. Спасење представља преображај човека ослобођеног од пале природе, оне која је потчињена греху и смрти, кроз који човек у Христу постаје ново биће. Током преображаја, човек пролази кроз методичну борбу против страсти које га везују за свет и кроз вежбање у врлини сједињује се са Христом. Управо је ово и најважнији смисао речи „аскеза“. То није првенствено мучење себе, већ је аскеза вежба, напор, непрекидан рад на самом себи. Духовни живот је синергија човековог напора и

Божије благодати. Бог нас ни на шта не приморава, напротив, њему је потребна наша слободна воља. Али, без Божије благодати, сваки наш напор је узалудан.

ПИТАЊЕ: Али, зар ова борба против ега није устремљена против развоја личности, који се данас толико охрабрује?

Ж. К. ЛАРШЕ: Не, јер тај его који се храни страстима није, у ствари, наша истинска личност, него наше егоистично „ја“. Заједничка црта Светих Отаца је да сматрају да су греси и страсти они који човека удаљавају од његове истинске природе. Дакле, суштина је у томе да „стари човек“ треба да умре (о чему говори Свети Павле) да би почео у њему да живи нови човек који има своје извориште и модел у Христу. Људско биће не може бити потпуно ако се ослања једино на однос са самим собом и са светом. Човек се остварује и уцеловљује једино кроз љубав према Богу и према ближњем. Како нас је учио Господ и како говоре Свети Оци, човек се мора прво изгубити како би се пронашао.

*Првели са француског
Наталија и Здравко Николић*

БЕСЕДА ГОСПОДИНА ЈОВАНА, ЕПИСКОПА ШУМАДИЈСКОГ, НА ПОЧЕТКУ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ У БОГОСЛОВИЈИ

У име Оца, Сина и Светога Духа!

Драга децо, драги богослови, служећи данас Свету литургију у овом Светом храму и призвавши благодат Духа Светог на дарове да их Он освети, да покаже да их предаје нама, ми смо се у исто време, децо моја, молили Духу Богу Светоме да Он вас очисти, да вас просвети, да вас умудри, како бисте оно о чему овде будете учили искористили првенствено на ваше спасење и духовно узрастање, и на добро Цркве Божије и народа Божијега. Чули смо у овим дивном молитвама, односно молили смо се да Господ да вама ону мудрост коју је Он објавио првенствено деци. Зашто деци? Зато што су деца чистог срца. Молили смо се да Он очисти умове ваше и научи вас да иштете првенствено мудрост Божију, а не мудрост своју; да иштете од Њега да вам да чисто срце како би се у њега уселио Бог. А где је чисто срце, ту су чисте и мисли, ту су чисте и речи, ту су чиста и дела, на шта сте ви управо призвани Духом Светим уписавши се у ову богословску школу.

Ви се, децо моја, налазите у педагошко-богословској установи која је под непосредним духовним вођством Светога Јована Златоустог. А циљ његовог црквено-педагошког деловања јесте управо учрковљење, васпитање хришћана за литургијски живот Цркве и кроз њега за благодатно, Вечно Царство Божије. То је био циљ педагогије, васпитања Светог Јована Златоустог. Тако, хришћанство све до новијег времена није ни имало другог образовања до само литургијског образовања. Зато је Литургија свагда била и остала за увек, односно јесте меродавна за све аспекте живота верника, поготово вас који се припремате да будете служитељи Цркве Божије, олтару Божијега, који се припремате да кроз благодат свештенства, када се удостојите тога дара, будете они који ће Богу позајмљивати ваше речи, изговараћете науку Христову. Нормално, не само да изговарате, већ да будете ти који ћете Христу позајмљивати и руке своје, да оно што благосиљате заиста буде благословено. Ви сте у овој школи да се учите благослову Божијем, да се учите литургијском животу, јер је човек литургијско биће. То вас молим да никад не заборавите. Не само док сте овде, него да то не заборавите кроз цео свој живот. Не заборавите да је сваки човек литургијско биће.

Светог Јована Златоустог је немогуће схватити без Божанствене Литургије која је извор и животворно средиште његовог богословља. Као што сам рекао, његово цело богословље извире из Литургије. Тако и сва теологија, децо моја, по којој ви учите, ако не извире из Литургије, није богословље, није теологија – то је само философија, то је празно, јер све што се одваја од Литургије одваја се од Цркве, а оно што је одвојено од Литургије и Цркве – може ли бити спасено? Не може, јер само кроз Литургију и Цркву се спасавамо. Таквом богословљу ја желим

да се ви учите у овој школи. Пре свега и изнад свега желим да живите таквим богословско-литургијским животом.

Молите се Богу Духу Светоме, као што се ми увек молимо, а нарочито пред Свету литургију, Цару небеском, Утешитељу, да Он уђе у нас, да нас очисти, просвети, да бисмо одбацили своје мудровање, да бисмо се тако напајали даровима Духа Божијега.

Нека вам је срећан и благословен почетак школске године. Знајте, децо моја, да ви живите у заједници, па би желео своју заједницу да пројавите животом, саосећањем једних према другима, да се потрудите да једни другима помогнете у сваком погледу. То ћете остварити ако будете имали веру, ако будете имали љубав, ако будете имали страха Божијега у себи. Милим вас да у почетак вашег богословског школовања уградите страх Божији у темељ, јер ће вас он научити мудрости Божијој. Нека вам је почетак срећан и Богом благословен, будите и ви срећни и благословени.

СЛУЖБЕНИ ДЕО – ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Његово преосвеиштво епископ шумадијски Господин Јован благоизволео је у периоду од 1. августа 2012. до 30. септембра 2012. године:

Осветити:

Капелу за паљење свећа при храму Светог Николе Мирликијског у Тулежу, Архијерејско намесништво орашачко, 15. септембра 2012. године;

Новоподигнути храм Свете Петке у Крагујевцу, Архијерејско намесништво крагујевачко, 16. септембра 2012. године;

Чесму при храму Светих Јоакима и Ане у Међулужју, Архијерејско намесништво младеновачко, 22. септембра 2012. године;

Икону Светог великомученика Георгија у мозаику за храм Светог великомученика Георгија у Поповићу, Архијерејско намесништво космајско, 22. септембра 2012. године.

Рукоположити:

Ђакон Слободана Савковића у чин презвитера, у храму Светог пророка Илије у Трнави, 2. августа 2012. године;

Дипломираног теолога Новака Илића у чин ђакон 12. августа 2012. године у храму Светог патријарха Јоаникија, а у чин презвитера 13. августа 2012. године у храму Светог Саве у Крагујевцу;

Дипломираног теолога Рашка Стјепановића у чин ђакон 26. августа 2012. године у храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу, а у чин презвитера 28. августа 2012. године у храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу;

Дипломираног теолога Александра Глишића у чин ђакон 19. августа 2012. године у Благовештенском храму манастира Благовештења Рудничког, а у чин презвитера 19. септембра 2012. године у капели Светог архангела Гаврила манастира Благовештења Рудничког.

Поделити благослов за ношење орара:

Чтецу Александру Алексићу из Тополе.

Одликovati

Чином протопрезвитера:

Протонамесника Драгана Брашанца, привременог пароха Прве парохије при храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради.

Достојанством протонамесника.

Јереја Мирољуба Младеновића, привременог пароха Друге парохије при храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради.

Орденом Светог Симеона Мироточивог:

Нићифора Аниччића;
Мирослава Брковића;
Новицу Јефтића;
Драгана Славковића;
Предрага Лучића;
Драгана Јововића;
Милана Радуловића;
Милету Радојковића;
Љубишу Маринковића;
Живомира Радосављевића.

Орденом Војска Карађорђа:

Микицу и Горана Арсенијевића;
Миомира Пљакића,
Саву Стражмештерова;
Верољуба Стевановића,
Сашу Миленића;
Душка Обрадовића;
Зорана Томића;
Зорана Милашиновића;
Братислава Срећковића;
Обрена Ђетковића;
Професора др Предрага Стојановића;
Велимира Илића;
Матеја Минића;
Радета Танића;
Драгана Вуковића;
Милију Радовића;
Радомира Бјелића;
Момчила Тришића;
Николу Петровића;
Живорада Милосављевића;
Борислава Јелића;
Љубишу Вулетовића;
Желимира Шапоњића;
Компанију *Застава Оружје*;
Тихомира Тимотијевића;
Миомира Брковића.

Архијерејском граматом признања:

Марка и Александру Милатовић из Београда;
Милана и Ивана Бошковића из Крагујевца;
Горана и Јелену Крстић из Беча;
Владу Крстића;
Миленка Вулићевића;
Саву Ковачева;
Слободана Мијушковића;
Драгишу Даничића;
Бојану Дивац;
Драгана Минића;
Брану Нијемчевића;
Петра Арсенијевића;
Душана Петровића;
Предрага Котлајића;
Драгишу Ивковића;
Радишу Милошевића;
Мр Радојка Дамјановића;
Професора др Слободана Арсенијевића;
Професора др Небојшу Арсенијевића;
Доцента др Радивоја Николића;
Предрага Чокића;
Славицу Ђорђевић,
Миленка Марјановића;
Горана Којовића;
Слободана Гавриловића;
Др Оливеру Карић Недељковић;
Миодрага Радовановића;
Александра Живановића;
Србијанку Јовановић;

Милутина Игњатовића;
Јасмину Нинков;
Татјану Петровић;
Тању Цвркоту,
Драгана Марковића;
Славишу Марковића;
Зорана Васића;
Братислава Јеремића;
Живорада Нешића;
Братислава Митровића;
Зорана Радојичића;
Јаворку Јанковић;
Милутина Живановића;
СЗТР *Смиљанић*;
Веру Илић;
Светлану Вељковић;
Живадинку Бинић;
Зорана Беговића;
Зорана Јаковљевића;
Ливницу *Пожега*;
Божидара Петковића;
Јована Јовановића;
Ахмада Казаса;
Горана и Слободана Симића;
Предузеће *Водотермика Инжењеринг*;
Предузеће *Мис Марковац*;
Миљана Милетића;
Бранка Савића;
Дејана Агатоновића;
Владислава Бранковића;
Будимира Стаматовића;
Драгомира Брашића;
Др Недељка Везмара;
Мићу Гарића;
Дејана Чокића;
Рада Громовића;
Павла Окиљевића;
Благоја Поповића;
Вању Милојковића;
Александра Лукића;
Ђаконa Мирослава Николића;
Предузеће *Куч компани*;
Предузеће *Ником*;
Гусларско друштво *Карађорђе*;
Предузеће *Оби*;
Скупштину града Крагујевца;
Верољуба Стевановића;
Професора др Милована Шаренца;
Владана Обрадовића;
Злату Сеничић;
Владана Михаиловића;
Предузеће *Слога Конструкције*;
Братислава Цвејића
Предузеће *Флорес*;
Предузеће *Техноалат*;
Предузеће *Брковић Некретнине*;
Предузеће *Монтивест*;
Предузеће *МВ Лулић*;
Наду Вучковић;
Живомира Ђурчића;
Предрага Масимовића;
Дејана Ковачевића;
Слободана Чејовића;
Драгана Векића.

Архијерејском граматом захвалности:

Предузеће *КГ Промет*;
Др Јовицу Уштевића;
Лелу Јокић;
Раденка Каматовића;
Видосаву Дутину;
Гордану Симон;
Милана Жујића;
Предузеће *Тара Комерц*;
Јована Веселиновића;
Предузеће *Спектар*;
Зорицу Филиповић;
Мирка Зупца;
Горана Чолића;
Предузеће *Градмил*;
Марка Нешића;
Младена Миковића;
Мирослава Маринковића;
Сежану Јакшић;
Предузеће *Агрос СТР Панчево*;
Томислава Ђуровића;
Ружицу Бороту;
Дејана Ровчанина;
Миланка Јелића;
Милана Марковића;
Гордану Лукић;
Александра Ивановића;
Владимира Брковића;
Предузеће *Феникс Сенс*;
Предрага Аранђеловића;
Драга Вељка;
Предузеће *Техно-Економик*;
Јавно предузеће *Водовод и канализација*;
Електрошумадија-Центар;
Спасоја Богослављевића.

Архијерејском захвалницом:

Предузеће *Митл-Монт*;
Младена Петровића;
АД *Вода Врњци*, Крагујевац;
Предузеће *Мин Градња*;
Славка Црногорца;
Милана Недељковића;
Милосава Шишмановића;
Владу Ђорђевића;
Јелисавету Бејатовић;
Миту Станковића;
Миљана Милетића;
Предузеће *Каза*;
Алексу Јахна;
Јована Ерића;
Ружицу Димитријевић;

Архијерејском захвалницом:

Алексу Јахна;
Јована Ерића;
Ружицу Димитријевић;
Предузеће *Рибон*;
Брану Нијемчевића;
Радована Дракулу;
Др Снежану Цупару;
Мијата Куча;
Предузеће *Анигор*;
Милољуба Ашанина;
Драгана Алексића;
Предузеће *Геопремер*;
Предузеће *Метал Трејд*;

Славицу Ђорђевић;
СЗР *Андреја*;
Предузеће *Ђорђе Градња*;
Предузеће *Вук Колор*;
Обрена Ђетковића;
Ненада Пантића;
Горана Шимуновића;
Зорана Ђурчића;
Предузеће *Вагнер-Матић*;
Игора Ковачевића;
Душана Јовановића;
Апотеку *Света Петка*;
Предузеће *Дом*;
Јакова Мујовића;
Милорада Костића;
Никола Свирчевића;
Раденка Рмуша;
Драгана Марића;
Предузеће *РВ Градња*;
Предузеће *Милош-Искон*;
Зорана Глишића;
Станка Матејића;
Предрага Џајевића;
Јавно Предузеће *Србијагас*;
Предузеће *Понадић Мерец*;
Удружење музичара *Крагујевац концерт*;
Предузеће *Гирилићкоп*;
Предузеће *Миљан транспорт*;
Предузеће *Емпт-Коп*;
Александра Ђурића;
Мирослава Фурјановића;
Предузеће *Аутопревоз Рача*;
Дарка Кочовића;
Предузеће *Раст*;
Душана Максимовића;
Миодрага Рашковића;
Др Бранка Гајића;
Мр Ивана Радовића;
Драгана Адамовића;
Владана Степановића;
Павлину Пеицу;
Др Дамјана Пантића;
Милована Обрадовића;
Драгослава Рељића;
Предузеће *Ивекс*;
Дарка Красојевића;
Перу Жујића;
Предузеће *Изградња*;
Радмилу Миковић;
Зорана Јовановића;
Предузеће *Три брата*;
Предузеће *Финети*;

Замонашити:

По чину мале схиме:

Искушеника манастира Денковца Александра Цветковића, давши му монашко име Иринеј;
Искушеника манастира Тресија Милана Чајковића, давши му монашко име Мирон;
Искушеника манастира Благовештења Милоша Јокића, давши му монашко име Мардарије.

Преместити:

Монахињу Јовану (Којадиновић) из манастира Преподобног Симона Монаха – Прерадовца у манастир Благовештење Рудничко.

Разрешити:

Јереја Милана Дрочића дужности привременог пароха у Степојевцу ради премештаја на упражњену Прву парохију у Баћевцу, Архиепископско намесништво беланичко;

Јереја Игора Обрадовића дужности опслуживања упражњене Прве парохије у Баћевцу, Архиепископско намесништво беланичко;

Јереја Милорада Михаиловића дужности привременог пароха у Мељаку ради премештаја на упражњену парохију у Степојевцу, Архиепископско намесништво беланичко;

Ђакон Милоша Ждралића дужности парохијског ђакон при храму Светих апостола Петра и Павла у Аранђеловцу, Архиепископско намесништво орашачко;

Братство храма Светих архангела Михаила и Гаврила у Јагодини дужности опслуживања упражњене парохије у Сиоковцу, Архиепископско намесништво беланичко;

Јереја Ивана Јовановића дужности привременог пароха у Превешту, Архиепископско намесништво левачко, ради премештаја на упражњену парохију у Сиоковцу, Архиепископско намесништво беланичко;

Јереја Милорада Михаиловића дужности опслуживања упражњене парохије у Мељаку, Архиепископско намесништво беланичко;

Протојереја ставрофора Миленка Дидића, пензионисаног пароха парохије у Сопоту, дужности опслуживања упражњене Друге парохије у Сопоту, Архиепископско намесништво космајско;

Јереја Александра Ресимића, привременог пароха Шесте парохије и јереја Душана Мучибабића, привременог пароха Осме парохије при храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу, дужности опслуживања упражњене Седме парохије при храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу, Архиепископско намесништво крагујевачко.

Поставити:

Јереја Милана Дрочића на дужност привременог пароха Прве парохије у Баћевцу, Архиепископско намесништво беланичко;

Јереја Милорада Михаиловића на дужност привременог пароха у Степојевцу, Архиепископско намесништво беланичко;

Новорукоположеног јереја Слободана Савковића на дужност привременог пароха у Превешту, Архиепископско намесништво левачко;

Јереја Ивана Јовановића на дужност привременог пароха у Сиоковцу, Архиепископско намесништво беланичко;

Новорукоположеног пароха Рашка Стјепановића на дужност привременог пароха Седме парохије при храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу, Архиепископско намесништво крагујевачко;

Новорукоположеног јереја Новака Илића на дужност привременог пароха у Мељаку, Архиепископско намесништво беланичко.

Поверити у опслуживање:

Јереју Милораду Михаиловићу, привременом пароху у Степојевцу, упражњену парохију у Мељаку, Архиепископско намесништво беланичко;

Јереју Огњену Гречићу, привременом пароху у Белошићу, упражњену парохију Течићко-рабеновачку у Рабеновцу, Архиепископско намесништво левачко;

Протонамеснику Живораду Срећковићу, пензионисаном пароху у Рибару, упражњену Прву парохију у Рибару, Архиепископско намесништво беланичко;

Протојереју ставрофору Миленку Дидићу, пензионисаном пароху у Сопоту, упражњену Другу парохију у Сопоту, Архијерејско намесништво космајско;

Протојереју ставрофору Љубиши Смиљковићу, привременом пароху Прве парохије у Сопоту, упражњену Другу парохију у Сопоту, Архијерејско намесништво космајско.

Казнити:

Јереја Жељка Ерића, бившег привременог пароха Прве парохије у Лесковцу, Архијерејско намесништво беланичко, забраном свештенослужења од 10. августа 2012. године, због преступа из члана 214, тачка 3 Устава СПЦ.

Примити у свезу клира:

Рашка Стјепановића из свезе клира Епархије жичке.

Поделити канонски отпуст:

Јеромонаху Никодиму (Перићу) за свезу клира Епархије милешевске.

Примити у први разред богословије:

Илију Арсенијевића из Крагујевца.

Поделити благослов за упис на високу школу за уметност и конзервацију СПЦ:

Катарини Гајић,
Немањи Лазаревићу.

Поделити благослов за упис на постдипломске студије на Православном богословском факултету Универзитета у Београду:

Стефану Јанковићу.

Пензионисати:

Протонамесника Живорада Срећковића, привременог пароха Прве парохије у Рибару, Архијерејско намесништво беличко;

Протојереја ставрофора Миленка Дидића, привременог пароха Друге парохије у Сопоту, Архијерејско намесништво космајско.

СЛУЖЕЊА ПРИЈЕМИ И ПОСЕТЕ ЕПИСКОПА ШУМАДНІСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

Од 1. августа 2012. године до 30. септембра 2012. године

АВГУСТ

1. август 2012:

Служио Литургију у Светониколајевском манастиру Павловцу поводом празновања Светог деспота Стефана Лазаревића, ктитора манастира;

Учествовао у Жупањевцу на академији посвећеној кнегињи Милицы.

2. август 2012 – Свети пророк Илија:

Служио Литургију у храму Светог пророка Илије у Трнави и пререзао славски колач поводом храмовне славе; рукоположио ђакон Слободана Савковића у чин презвитера; током Литургије крстио малу Ангелину, кћерку новорукоположеног свештеника;

Крстио у храму Свете Тројице у Кораћици малог Константина, сина пароха у Кораћици Милана Јовановића;

Пререзао славски колач синдикалној организацији компаније *Застава* у Крагујевцу.

3. август 2012:

Служио Литургију у параклису Владичанског двора; Учествовао на бденију у манастиру Ђурђеви Ступови; Посетио манастир Павлицу;

Учествовао у манастиру Ђурђеви Ступови на свечаној академији поводом осамстогодишњице подизања овог манастира;

4. август 2012:

Служио Литургију у манастиру Ђурђеви Ступови, уз саслужење Господина Јоаникија, епископа будимљанско-никшићког, Господина Јоакима, епископа полошко-кумановског, Господина Теодосија, епископа рашко-призренског и Господина Јована, епископа липљанског.

5. август 2012:

Слаужио Литургију у Рачи Крагујевачкој; Посетио храм Светог Георгија у Црном Калу; Крстио у храму Свете Петке у Рогојевцу малу Љубицу, кћерку јеререја Дејана Марјановића, пароха у Рогојевцу.

6. август 2012:

Служио Литургију у параклису Владичанског двора; Учествовао у Раду Патријаршијског управног одбора.

7. август 2012:

Служио Литургију у храму Свете Ане у Жировници; Посетио манастир Грнчарицу ради надгледања актуелних радова.

8. август 2012 – Преподобна мученица Параскева:

Служио Литургију у манастиру Петковици код Страгара и пререзао славски колач поводом славе манастирског храма;

Посетио сестринство манастира Благовештења и Дивостина; Рад у Епархијској канцеларији.

9. август 2012 – Свети великомученик Пантелејмон:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

Посетио у Сопоту, поводом крсне славе, протојереја ставрофора Љубишу Смиљковића, архијерејског намесника космајског.

10. август 2012:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради; Рад у Епархијској канцеларији.

11. август 2012:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Лапову.

12. август 2012:

Служио Литургију у храму Светог патријарха српског Јоаникија у Орашцу и рукоположио у чин ђакон Новака Илића, дипломираног теолога; у дому ктиторке цркве Оливере Карић Недељковић пререзао славски колач поводом имендана Ангелине, монахиње манастира Пећка Патријаршија и мајке ктиторке цркве у Орашцу.

13. август 2012:

Служио Литургију у храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродором и рукоположио у чин презвитера ђакон Новака Илића.

14. август 2012 – Изношење Часног Крста:

Служио Литургију у храму Часног Крста у порти Стере крагујевачке цркве и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

Рад у Епархијској канцеларији.

15. август 2012 – Пренос моштију Светог великомученика Стефана:

Саслуживао у мнастиру Жичи на Литургији коју је служио Господин Хрисостом, епископ Жички и којој је присуствовао Господин др Иринеј, епископ бачки. Прочито одлуку Светог архијерејског синода СПЦ о додели Ордена Светог Саве архимандриту Јовану Радосављевићу, који је архимандриту Јовану уручио Господин др Иринеј, епископ бачки.

16. август 2012:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Георгија на Опленцу и парастос краљу Петру I Карађорђевићу;

Одржао састанак са престолонаследником Александром Карађорђевићем, Драгомиром Ацовићем, Милорадом Микијем Савићевићем и Владаном Живуловићем о преносу посмртних остатака породице кнеза Павла Карађорђевића у крипту задужбинске цркве на Опленцу.

17. август 2012:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;

Рад у Епархијској канцеларији;

Посетио Јагњило ради надгледња радова на манастирском конаку;

Посетио цркву Светог деспота Стефана Лазаревића у Белосавцима.

18. август 2012:

Служио Литургију у манастиру Дивостину;

Рад у Епархијској канцеларији.

19. август 2012 – Преображење:

Служио Литургију у манастиру Благовештењу Рудничком и у чин ђакон рукоположио Александра Глишића; Посетио манастире Петковицу и Вољавчу.

20. август 2012:

Служио Литургију у манастиру Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродором;

Одржао више састанака у Патријаршији СПЦ.

21. август 2012:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;

Примио у манастиру Каленићу Господина Калистоса Вера, митрополита диоклијског, са групом поклоника;

Посетио манастир Прерадовац.

22. август 2012:

Служио Литургију у храму Светог великомученика кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;

Рад у Епархијској канцеларији.

23. август 2012:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;

Рад у Епархијској канцеларији;

Учествовао у Саборној крагујевачкој цркви почетку Великогоспојинских свечаности које су почеле отварањем изложбе академског сликара Милоја Марковића из Београда. Свечаности је отворила Славица Ђорђевић, помоћница градоначелника Крагујевца.

24. август 2012:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;

Рад у Епархијској канцеларији.

25. август 2012:

Служио Литургију у манастиру Денковцу; на Великогоспојинском сабору у овом манастиру одговарао на многа питања верника; на вечерњој служби замонашио Александра Цветковића, искушеника овог манастира, давши му монашко име Иринеј.

26. август 2012.

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви и рукоположио у чин ђакон Рашка Стјепановића.

27. август 2012.

Служио Литургију у храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродором,

Рад у Епархијској канцеларији,

Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

28. август 2012 – Велика Госпојина.

Служио Литургију у Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

У Успенском храму у Влакчи пререзао славски колач;

Учествовао у Саборној крагујевачкој цркви у програмима Великогоспојинских свечаности.

29. август 2012 – Преподобни Роман Српски:

Служио Литургију у храму Светог Романа у Рековцу и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

Рад у Патријаршији СПЦ;

30. август 2012:

Учествовао у раду Патријаршијског управног одбора и Светог архијерејског синода СПЦ.

31. август 2012:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;

Рад у Епархијској канцеларији;

Примио Верољуба Стевановића, градоначелника Крагујевца и Радишу Пљакића, потпредседника Епархијског управног савета.

СЕПТЕМБАР

1. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродром и молитве Призива Светог Духа поводом почетка нове школске године у Богословији Светог Јована Златоустог у Крагујевцу.

2. септембар 2012:

Освештао Основну школу у Драгобраћи;
Крстио у манастиру Тресије малог Матеја;
Посетио Епархијску кућу у селу Бабама ради надгледања текућих радова;
Замонашио у манастиру Тресијама по чину мале схиме искушеника Милана Чајковића давши му монашко име Мирон;
Посетио храм Светих Јоакима и Ане у Међулужју ради надгледања текућих радова.

3. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродром;
Рад у Епархијској канцеларији;
Примио Лоранта Куртошиа, званичника амбасаде Чешке Републике у Београду.

4. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово;
Састао се у Београду са Нићифором Аничићем из Јоханесбурга и Ђорђем Николићем из Чикага.

5. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Светог великомученика кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;
Уручио Орден Светог Саве Нићифору Аничићу из Јоханесбурга.

6. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Светих апостола Петра и Павла у Јагодини;
Председавао семинару за свештенике Беличког, Рачанског и Левачког архијерејског намесништва о теми *Пастирска служба у измењеним друштвеним околностима*.
Присуствовао у Владичанском двору у Крагујевцу књижевној вечери која је одржана као један од програма Великогоспојинских свечаности.

7. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад у Епархијској канцеларији.

8. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Георгија у Вишевцу;
Примио Господина Теодосија, епископа рашко-призренског;
Венчао у Саборној цркви у Крагујевцу Предрага и Оливеру Николић.

9. септембар 2012 – Сабор Светих Срба:

Служио Литургију у храму Сабора Светих Срба у Степојевцу и пререзао славски колач поводом храмовне славе;
Освештао стан Љубодрага Максимовића у Крагујевцу.

10. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Вазнесења Господњег у Рудовцима и освештао основну школу у овом селу;
Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

11. септембар 2012 – Усековање главе Светог Јована Крститеља:

Служио Литургију у манастиру Каленићу.

12. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Светог великомученика кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;
Рад у Епархијској канцеларији;
Примио Господина др Иринеја, епископа бачког и Господина Пахомија, епископа врањског.

13. септембар 2012:

Служио Литургију у параклису Владичанског двора;
Учествовао у раду Паријаршијског управног одбора и Светог архијерејског синода СПЦ у Владичанском двору у Крагујевцу;
Учествовао у чину освећења Владичанског двора у Крагујевцу;
Уручио признања заслужнима за подизање Владичанског двора у Крагујевцу;
Приредио свечани ручак за учеснике освећења Владичанског двора у Крагујевцу.

14. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Учествовао у јавном часу веронауке у Првој крагујевачкој гимназији;
Присуствовао гусларској приредби у Епархијском центру организованом поводом освећења цркве Свете Петке у Крагујевцу.

15. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Светог Николаја Мирликијског у Тулежу;
Служио бденије у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради и у овај храм донео мошти светих које ће током освећења бити уграђене у Часну трпезу.

16. септембар 2012:

Освештао новоподигнути храм Свете Петке у Крагујевцу – Виногради и служио Литургију у овом храму;
пароха овог храма протонамесника Драгана Брашанца одликовао протојерејским чином, а пароха Мирољуба Миладиновића протонамесничким чином.

17. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродром;
Рад у Епархијској канцеларији;
Учествовао у јавном часу веронауке у основној школи у Десимировцу.

18. септембар 2012:

Служио Литургију у храму Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;
Учествовао на састанку у Патријаршији СПЦ о преносу у земљу посмртних остатака чланова породице кнеза Павла Карађорђевића;
Замонашио по чину мале схиме, у капели манастира Благовештења Рудничког, искушеника Милоша Јокића, давши му монашко име Мардарије.

19. септембар 2012 – Чудо Светог архангела Михаила:
Служио Литургију у капели манастира Благовештења Рудничког и рукоположио у чин презвитера ђакона Александра Глишића; пререзао славски колач поводом славе манастирске капеле.

20. септембар 2012:
Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Рад у Епархијској канцеларији;
Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви;
Уручио у Владичанском двору у Крагујевцу, уз учешће представника града Крагујевца, признања и захвалнице учесницима Великогоспојинских свечаности.

21. септембар 2012 – Мала Госпојина:
Служио Литургију у храму Рођења Пресвете Богородице у Тополи и пререзао славски колач поводом храмове славе; пререзао славски колач и општини Топола.

22. септембар 2012:
Служио Литургију у храму Светих Јоакима и Ане у Међулужју и освештао чесму у црквеној порти;
Освештао мозачки живопис у цркви Светог Георгија у Поповићу; присуствовао смотри црквеног беседништва у Поповићу.

23. септембар 2012:
Служио Литургију, током које је крстио Марка Прокића, у храму Преображења Господњег у Жабарима код Тополе поводом стопедесетогодишњице подизања ове цркве.

24. септембар 2012:
Служио Литургију у храму Светог Саве Српског у Крагујевцу – Аеродором;
Учествовао у раду Патријаршијског управног одбора.

25. септембар 2012:
Учествовао у раду Патријаршијског управног одбора и Светог архијерејског синода СПЦ.

26. септембар 2012:
Служио Литургију у храму Светог великомученика кнеза Лазара Косовског у Крагујевцу – Белошевац;
Рад у Епархијској канцеларији;
Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

27. септембар 2012 – Крстовдан:
Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви.

28. септембар 2012:
Служио Литургију у храму Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад у Епархијској канцеларији.

29. септембар 2012:
Служио Литургију и у чин чтеца рукопроизвео Милоша Ђирића у храму Светог великомученика Димитрија у Лазаревцу;
Венчао у Саборној цркви у Београду Бојана (сина уметника Боре Дугића) и Бојану Дугић;
Учествовао у Зајечару у свечаностима поводом обележавања двадесетогодишњице архијерејске службе Господина Јустина, епископа тимочког.

30. септембар 2012:
Саслуживао на Литургији у зајечарском храму Рођења Пресвете Богородице Господину Василију, епископу зворничко-тузланском, на којој су саслуживали и Господин др Иринеј, епископ бачки, Господин Јустин, епископ тимочки, Господин Теодосије, епископ рашко-призренски, а поводом двадесетогодишњице архијерејске службе Господина Јустина, епископа тимочког;
Посетио манастир Суводол и служио помен игуману Никанору Пајићу.

ДЕЧИЈА СТРАНА

ШТО НЕ ПРИМАЈУ ЦАРСТВА БОЖИЈА КАО ДЕТЕ НЕВЕ СТИ С ПЬЕГА

О БЛАЖЕНИМ

Блажен је сваки онај ко верује у Бога онако како је Бога показао свету Господ Исус Христос. Ако се питаш какав је Бог, погледај у Исуса Христа и добићеш одговор. Бог је онакав какав је Исус Христос. А то значи: Бог је свемоћан, свемудар, свеблаг. Његовој моћи не може бити отпора, Његовој мудрости не може се ставити противразлог. Његовој благици мора се покорити свака злоба. Ако желиш моћи, прибегни к Богу. Ако желиш мудрости, стани уз Бога; ако желиш благици или милости и доброте и љубави, прилепи се уз Бога. Знај и упамти, да само немоћ и лудост и злоба устају против Бога. Но све што устаје против Бога осуђено је на крају на пораз и пропаст, а што стоји уз Бога на крају ликује и радује се и вечно живи. Све је то показано кроз личност и судбу Господа Исуса Христа, као и кроз судбу Његових следбеника и Његових непријатеља. Зато и кажемо: Блажен је свако ко верује у Бога онако како је Бога показао свету Господ Исус Христос.

СТЕЊИ ХРИСТОВ УМ

Ум Христов стећи задатак је сваког хришћанина. Апостол Павле говори: *А ми ум Христов имамо.* Шта значи имати ум Христов? Значи: мислити као што Христос мисли, расуђивати као што Христос расуђује. Човече и сине човечији, научи себе мислити као што Христос мисли. Мисли о Богу као што Христос мисли. Мисли о сваком човеку кога сретнеш онако како би Христос мислио. Мисли о свакој ствари онако како би Христос мислио. Мисли о сваком догађају са висине Христове мисли. Мисли о животу и мисли о смрти као сам Христос Господ. Учи се тако мислити. Тако ћеш стећи ум Христов. А кад стекнеш ум Христов, обасјаће те светлост небеска, и твој живот ће бити на небу а не на земљи.

УРУЧЕНЕ ЗАХВАЛНИЦЕ И НАГРАДЕ ЗА УЧЕШЋЕ НА КОНКУРСУ - ТРЕБЕ ГОСПОЈИНСКЕ СВЕЧАНОСТИ У КРАГУЈЕВЦУ

Епархија шумадијска, Саборни храм Крагујевац, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Школска управа Крагујевац, под покровитељством града Крагујевца, расписали су литерарни и визуелни конкурс на тему „Богородице Дјево, благословена си ти међу женама“, а поводом прославе Госпојинских свечаности у Крагујевцу, 2012. године.

лики број ученика основних и средњих школа које су учествовале на конкурс. Те вечери Крагујевац и Крагујевчани били су под једним плаштом, плаштом Мајке Божије, којој су Госпојинске свечаности и Саборни храм у Крагујевцу и посвећени.

На самом почетку, гостима се обратио Радојко Дамјановић, начелник Школске управе – Крагујевац, истичући задовољство због успешне сарадње и реализације конкурса.

Он је подсетио на богатство односа верске наставе са осталим сегментима јавног образовања у Србији, и истакао жељу да се ти односи још више учврсте, продубе и популаризују.

Испред Скупштине града Крагујевца, окупљенима се обратила Славица Ђорђевић, помоћник градоначелника, истичући и потврђујући још једном да град Крагујевац и Епархија шумадијска имају одличну сарадњу у многим областима, а нарочито просвете и културе. Сведок томе, јесу управо Госпојинске свечаности, али и многе друге културно-просветне манифестације које се у Крагујевцу одржавају а које су плод сарадње града Крагујевца и Епархије шумадијске.

Право учешћа на конкурс, имале су све основне и средње школе на територији града Крагујевца. Рок за предају радова био је 18. септембар.

Жири је радио у следећем саставу: вероучитељ Предраг Обровић председник жирија, парох Саборног храма у Крагујевцу јереј Зоран Врбашки, вероучитељ Драган Степковић, вероучитељ Миодраг Крстић, наставник Војислав Илић и наставник Слободан Божић.

Након заседања жирија и избора најбољих радова уприличена је завршна свечаност поводом проглашења победника, и уручивања пригодних награда.

Свечана сала Владичанског двора при Саборном храму у Крагујевцу била је 21. септембра испуњена до последњег места и тражила се столица више.

Поред домаћина, Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Г. Јована, свечаности су присуствовали и Радојко Дамјановић, начелник Школске управе- Крагујевац, Славица Ђорђевић, помоћник градоначелника града Крагујевца за област заштите културне баштине и уређење града, Лела Макојевић, начелник Градске управе за образовање, информисање и културу, Драган Милошевић, испред Министарства просвете, науке и технолошког развоја, свештенство Епархије шумадијске, бројни директори средњих и основних школа са територије града Крагујевца, вероучитељи, наставници и ве-

Културно-уметнички програм, који је те вечери уприличен од стране домаћина, наишао је на срдчан пријем код бројне публике најразличитије доби.

Хорови основних школа „Ђура Јакшић“ и „Станислав Сремчевић“, као и чудесне гласовне способности младе Данице Крстић, испунили су ово вече песмом која слави Бога и Његову Пресвету Мајку Богородицу Марију Дјево.

Те вечери, публика је такође имала прилике да чује и најинтересантније радове пристигле на тему конкурса, у литерарној форми.

Након јавне констатације да је на тему конкурса пристигло укупно 374 рада, и то: 305 ликовних, 68 литерарних и 1 мултимедијални, приступило се додели награда.

Награде и захвалнице за учешће на конкурс, уручивали су Његово Преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован и Славица Ђорђевић, заменик градоначелника за област заштите културне баштине и уређење града Крагујевца.

Одлуком жирија, награђени су следећи ученици:

НАГРАЂЕНИ ЛИТЕРАРНИ РАДОВИ:

Средња школа:

Драгана Јаковљевић, Средња школа „Никола Тесла“, Баточина
Ана Ивковић, Економска школа, Крагујевац
Тијана Милојевић, 4. разред, Прва техничка школа, Крагујевац

Основна школа (од првог до четвртог разреда):

Софија Шевић, 3. разред, ОШ „Живко Томић“, Шаторња
Катарина Јовановић, 4. Разред, ОШ „Станислав Сремчевић“, Крагујевац

Основна школа (од петог до осмог разреда)

Мина Кесер, 5. Разред, ОШ „Милоје Симовић“, Драгобраћа
Тиана Аруновић, 7. Разред, ОШ „Сретен Младеновић“, Лужнице
Јелена Михаиловић, 6. Разред, ОШ „Ђура Јакшић“, Крагујевац
Марија Лукић, 7. Разред, ОШ „Сретен Младеновић“, Лужнице

НАГРАЂЕНИ ЛИКОВНИ РАДОВИ:

Специјалне награде:

Сенад Тахири, 1. разред, Средња Школа са домом за ученике оштећеног слуха, Крагујевац
Михајло Марковић, 3. разред, Средња Школа са домом за ученике оштећеног слуха, Крагујевац
Стојанка Ружић, 2. разред, Средња Школа са домом за ученике оштећеног слуха, Крагујевац
Милош и Марко Матејић, 3. Разред, Средња Школа са домом за ученике оштећеног слуха

Основна школа (од првог до четвртог разреда):

Николина Миловановић, 3. разред, ОШ „21. Октобар“, Крагујевац
Елена Милинковић, 4. Разред, ОШ „Драгиша Михаиловић“, М. Пчелице
Марина Јевтовић, 4. разред, ОШ „Вук Караџић“, Крагујевац

Основна школа (од петог до осмог разреда):

Ивона Тодоровић, 5. разред, ОШ „Милутин и Драгиња Тодоровић“, Крагујевац
Невена Божићевић, 6. разред, ОШ „Ђура Јакшић“, Крагујевац
Марија Вујичић, 6. разред, ОШ „19 Октобар“, Маршић
Тијана Стојановић, 6. разред, ОШ „Живадинка Дивац“, Крагујевац
Милица Рајковић, 5. разред, ОШ „Милутин и Драгиња Тодоровић“, Крагујевац

Средња школа:

Емилија Лазаревић, 3. разред, Туристичко-угоститељска школа „Тоза Драговић“, Крагујевац
Милица Цакић, 1. разред, Прва крагујевачка гимназија
Јелена Борисављевић, 2. разред, Туристичко-угоститељска школа „Тоза Драговић“, Крагујевац
Јована Воштић, 2. разред, Туристичко-угоститељска школа „Тоза Драговић“, Крагујевац
Соња Вукићевић, 2. разред, Прва крагујевачка гимназија
Кристина Марковић, Средња школа „Станислав Сремчевић“, Кнић

Мултимедијални радови:

Никола Аничић и Урош Милошевић 4. разред, Прва крагујевачка гимназија

Током доделе награда публици је приказан мултимедијални рад путем видео пројектора, као и дигитализовани ликовни радови, пристигли на тему конкурса.

Сви таленти те вечери били су усмерени на прослављање имена Мајке Божије и благодарење Господу на том изобиљу могућности да сведочимо Његово име.

Своје задовољство те вечери није крио ни координатор пројекта, парох Саборног храма у Крагујевцу, отац Зоран Врбашки, који се испред Епархије шумадијске захвалио представницима града за препознавање истинских вредности, али и ангажовању деце и њихових вероучитеља и наставника у реализацији овог конкурса.

На самом крају вечери, са децом испред свих нас, заблагодарили смо Мајци Божијој узносећи јој песму: *Богородице Дево, радуј се благодатна Маријо, Господ је с тобом. Благословена си ти међу женама и благословен је плод утробе твоје, јер си родила Спаситеља души наших.*

Утисак посетилаца али и учесника програма био је исти: саборност, једномисленост и добре намере, освећене преко Епископа, кроз цркву и наше таленте, а узнете Оној која је шира од небеса, нашем васпитачу у врлинама, Пресветој Владичици нашој Богородици, Марији Деви.

Предраг Обровић, вероучитељ

МОЛИТВА ЗА СВЕТ

Ученици тењег разреда основне школе „Момчило Живојиновић“ у Младеновцу, који похађају часове верске наставе, на предлог вероучитеља Марка Јефтића написали су своје молитве за свет.

Хвала ти, Боже, што сам жив и здрав. Молим те, Боже, да нестане зла. Хвала ти, Боже, што имам најбоље родитеље. Молим те, Боже, помози ми у свему (Петар Николић, 3/1).

Молим те, Боже, да у свету влада благостање. Боже, помози да се у Србији смањи број пушача. Хвала што си омогућио да се створи овај свет. Боже, хвала што постојиш (Анђелија Поповић, 3/1).

Молим те, Боже, да буде мир у свету, да се нико не убија. Да буду сви паметни. Молим те, Боже, да ниједна црква не буде запаљена (Никола Николоски, 3/7).

Молим те, Боже, да будем одлична и да имам све петице. Молим те, Боже, да у свету буде стално љубави и да се људи воле међу собом. Хвала ти, Боже, што си створио свет и сва жива бића. Хвала ти, Боже, што си створио Адама и Еву од којих смо настали ми. Боже, ти си Бог који чува љубав и цео свет који данас постоји (Ивана Спасић, 3/1).

Боже, хвала ти за све што си учинио и што си нам помогао када нам је било најтеже. Да буде добро и кад је лоше, да буде име твоје свето заувек и да ти се захвалим зато што имам добре оцене (Војин Арсовић, 3/6).

Хвала ти, Боже, што ми испуњаваш све жеље. Молим те, Боже, да будем добар ђак (Андреја Вујичић, 3/4).

Хвала ти, Боже, што си створио свет. Цела земља ти је захвална. Сви људи и животиње, Боже, клањају ти се. Хвала ти што си створио Косово, срце Србије. Зато људи у захвалност теби подижу цркве (Тамара Јовановић, 3/5).

Хвала ти, Боже, зато што је мир у свету и нека тако остане. Боже, хвала ти што имамо најбољег учитеља. Молим те, Боже, да нико не убија никог и да се сви воле. Хвала ти, Боже, што имам најбоље друштво. Молим те, Боже, да postanем докторка (Анастасија Миљковић, 3/6).

Хвала ти, Боже, што сам жива и здрава и што имам све петице. Дај, Боже, мир широм света. Да свуда буде среће, радости и здравља. Желим, Боже, да ми испуниш жељу да postanем учитељица (Душица Краљевић 3/5).

Молим те, Боже, да се свет никад не свађа, да живи у љубави и миру. Хвала ти, Боже, што си све уредио за нас. Волела бих да postanем водич и да наставница руског. Ја бих волела да имам пуно пара и да сви људи помажу сиромашнима. Желела бих да доврше све куће и станове, да би неки људи могли да живе лепо. Много бих волела да помогну у болници људима. Молим те, Боже, да имам све петице. Хвала ти, Боже, што имам добру учитељицу и учитеља. И хвала ти, Боже, што имам добру наставницу енглеског. Хвала ти, Боже, што си нас створио из љубави (Сара Маринковић, 3/7).

Молим те, Боже, дај овом свету више лепоте. Молим те, Боже, да наша школа буде још лепша. Молим те, Боже, дај мојој породици здравље. Хвала ти, Боже, што нам испуњаваш све жеље. Хвала ти, Боже, што си нам створио овако лепу школу (Теодора Величковић, 3/4).

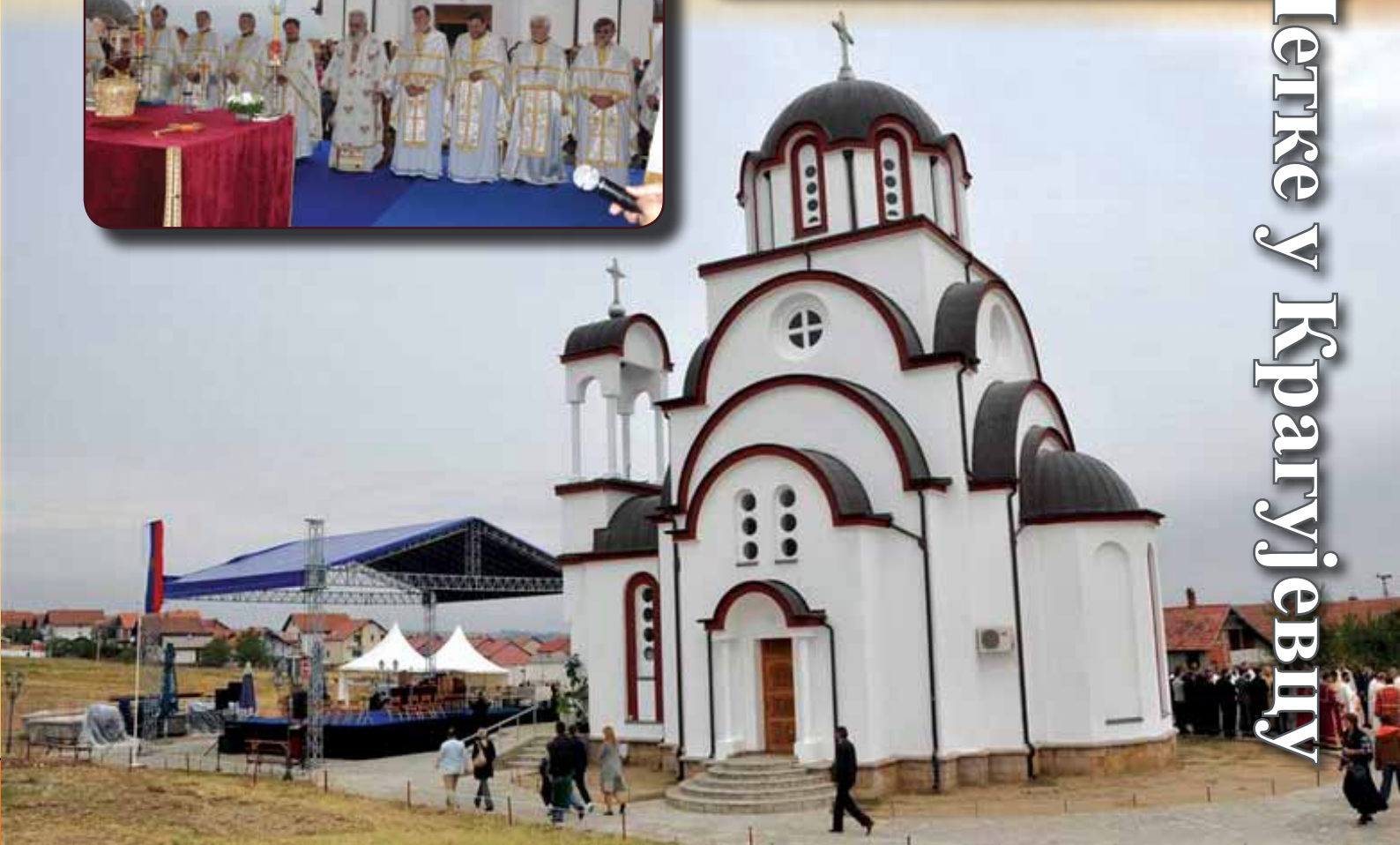
Молим ти се, Боже, да имам све петице. Хвала ти што сам здрава. Надам се, Боже, да ћу имати заувек добре пријатеље. Волела бих да ја и моја породица будемо срећни. Волела бих да и на факултету постоји предмет веронаука. Дај Боже да се сви поштују (Хана Никетић, 3/7).

фото
репортажа

Освећен
Храм
Свете
Петрке
у
Крпањујевцу

Каленик

ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ **НОВА ИЗДАЊА**

34000 Крагујевац,
Краља Александра I Карађорђевића
31а, п. ф. 54
телефони: +381 34 333 827;
+381 65 803 48 02
sum.eparhija@eunet.rs
http://www.crkveniartikli.org
http://www.eparhija-sumadijska.org.rs

Небојша Тумара

СВЕТА ЗЕМЉА, МЕСИЈА И МЕСИЈИН МАГАРАЦ

*Јеврејски верски фундаментализам у
држави Израел*

Ф 15 x 21, 204 стране, мек повез

Тема ове студије је јеврејски верски фундаментализам у држави Израел. Кроз уводну дефиницију овог проблематичног термина, преко анализе односа јудаизма и фундаментализма до приказа верског ционизма, његових идеолога и акција, настојаћемо да представимо пре свега новомесијански покрет *Гуш Емуним* и да сагледамо његове прошле акције и предвидимо оне будуће у светлу теорије *пророштва које се није испунило*.

Мисионарско одељење
Руске православне Цркве

МИСИОЛОГИЈА

Уџбеник

Ф 17 x 24, 272 стране, мек повез

У вашим рукама налази се јединствен уџбеник мисиологије, који одражава искуство многогодишњег труда мисионара Руске православне Цркве на њиви благовесништва. Јединственост уџбеника састоји се у огромној количини коришћеног материјала, који је прерађен, осмишљен, допуњен и изложен на приступачан начин. У писању првог издања уџбеника учествовало је двадесет три аутора, познатих по активnoj мисионарскоj и предавачкоj делатности

Свети Јефрем Сирин

ТУМАЧЕЊЕ НА КЊИГУ ПОСТАЊА И КЊИГУ ИЗЛАСКА

*Превод са сиријског изворника са
тумачењем Небојша Тумара*

Ф 15 x 21, 186 страна, мек повез

Можемо без сумње рећи да је Свети Јефрем својим колосалним делом дефинисао сиријски језик и културу, и да је својим напорима учврстио никејску веру међу хришћанима сиријског говорног подручја. Можда је управо због овога, као и због литургијске употребе његовог опуса, Свети Јефрем успео да изађе из анонимности на коју су осуђени остали писци богате сиријске традиције. Не само да је изашао из анонимности, него је, поготову међу научницима модерних времена, хваљен као претходник Романа Мелода и византијског контакиона, као и највећи песник патристичког периода, и можда једини теолог-песник који може да стоји раме уз раме са Дантеом.

Ускоро:

